

www.krula.com.ua

НА ВАРТІ НЕБА УКРАЇНИ!

Крила України

29 серпня – 3 вересня 2011 року

e-mail: krula_ukr@ukr.net

№35 (595)

НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

Директор Департаменту військової освіти і науки МО України Микола Науменко:

“Сьогодні в Україні створена унікальна та самодостатня багаторівнева система військової освіти”

Читайте на 3 стор.

“А ось тут стоятиме моє ліжечко”

Читайте на 3 стор.

18 років у вирі життя

Читайте на 5 стор.

Протистояння з великого тенісу

Читайте на 15 стор.

Є така країна – авіаційна Україна

Читайте на 16 стор.

До бойової стрільби готові!

У двох зенітних ракетних полках Повітряного командування “Захід” завершуються приготування до виконання бойових стрільб під час навчань “Адекватне реагування-2011”. Вже першого вересня військовослужбовці полка, що дислокується у Стрию на Львівщині, вирушили в Крим на полігон Чауда. Їхні колеги з

Шепетівки відправляться на полігон дев'ятого вересня. На озброєнні цих полків – зенітний ракетний комплекс “Бук-М1”. Для розгортання у бойове положення йому вистачає п'яти хвилин. Уражає різноманітні цілі – від гелікоптера до крилатої ракети на висотах від 25 метрів до 22 кілометрів і на відстані до 40 кілометрів. “Цей

комплекс – грізна зброя, але лише у випадку, коли він знаходиться в руках професіоналів. В думках кожного зенітника – бажання взяти участь у бойових стрільбах. Виконання бойових пусків підвищує майстерність вартових неба, додає впевненості у власних силах та своїй зброї.

Продовження на 2 стор.

ДЕНЬ ЗНАТЬ

Навчальний рік розпочинають “молодогвардійці”

Луганський обласний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою імені героїв Молодої гвардії здійснив черговий набір ліцеїстів 140 юнаків майже з всіх регіонів області наприкінці серпня одягли ліцейський однострій. Загалом, бажали навчатись у ліцеї було більше трьох сотень. Та в результаті ретельного відбору, до навчального закладу зарахували тільки найкращих. Відібрані юнаки є прикладом для своїх однолітків як у навчанні, так і у спортивних досягненнях. Крім того, всі хлопці після закінчення Луганського ліцею бажать продовжити навчання у вищих військових навчальних закладах, щоб у майбутньому стати офіцерами Збройних Сил України.

Продовження на 8 стор.

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити на будь-який термін у всіх відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2011 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 40.

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2011 рік:

Для України:

199 грн. 20 коп. – на рік;
99 грн. 60 коп. – на 6 міс.;
49 грн. 80 коп. – на 3 міс.;
16 грн. 60 коп. – на 1 міс.

Для країн СНД:

398 грн. 40 коп. – на рік;
199 грн. 20 коп. – на 6 міс.;
99 грн. 60 коп. – на 3 міс.;
33 грн. 20 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 4 грн. 15 коп.

ПІВДЕНЬ

Зв'язок на навчаннях буде

Для участі в комплексі навчань "Адекватне реагування-2011" на полігон "Чауда" одними з перших від Повітряного командування "Південь" вже прибули військовослужбовці окремого полку зв'язку. Вони забезпечуватимуть зв'язком пункти управління комплексу навчань з бойовою стрільбою.

Мобільну групу зв'язківців однополчани проводжали з гордістю, що їх частина бере участь у такому масштабному заході. З цієї нагоди був проведений мітинг, і 25 вересня рано-вранці колона у складі 19 одиниць техніки вирушила у напрямку Феодосії. Під час маршу діями особового складу уміло керував заступник командира полку зв'язку підполковник Олександр Терещенко. Він вже неодноразово залучався до подібних навчань. Військовослужбовці-зв'язківці на автомашиних своїм ходом здійснили марш близько 700 км, і техніка дійшла до місця призначення без поломок.

– За кермом автомобілів були військовослужбовці-строко-

вики, які нещодавно призвані до лав Збройних Сил і тільки закінчили підготовку як водії. Але на марші, розуміючи всю відповідальність та серйозність заходу, керували автомобілями вправно і впевнено, – зауважив начальник відділу зв'язку, радіотехнічного забезпечення, автоматизованих систем управління та інформаційних систем полковник Сергій Гаврилін. Також він додав, що марш здійснювали за всіма нормативами і атрибутами: з денними і нічним привалами, прийомами їжі на марші, перевіркою техніки.

26 вересня ввечері колона зв'язківців прибула у пункт призначення.

– Близько 80% офіцерів, прапорщиків і контрактників вже брали участь в таких навчаннях у попередні роки, – розповідає начальник польового вузла зв'язку майор Олексій Мананков. – Але солдати строкової служби виконують подібні завдання вперше. Для них це змога навчитися нового, вдосконалити свої знання і отримати практичний досвід.

В основному солдати строкової служби – це водії, але під час розгортання техніки діють у складі екіпажів, проводять маскування, фортифікаційне обладнання, охорону і оборону позиції.

Як розповів полковник Сергій Гаврилін, в минулому році строковики із задоволенням прийняли участь у навчанні. Вони розуміють, що не просто пришли в армію, і їх "не з'їдає" повсякденний військовий побут. Солдати бачать, як стріляють різні системи озброєння, застосовується авіація, на що спроможні Збройні Сили України. Відтак, цього

року бажаючих поїхати на полігон і взяти участь у тренуваннях було набагато більше. І взагалі, можна сказати, що люди їдуть на полігон із задоволенням, розуміючи відповідальність, яка на них покладається. Адаже реальна робота завжди цікавіша повсякденних буднів.

Поїхали на навчання і лейтенанти.

– Я радий, що одразу після випуску у мене з'явилась можливість взяти участь у заході, де я можу набратися практичного досвіду, можна сказати, в бойових умовах, – підкреслив начальник телефонного відділення лейтенант Андрій Борисов. – На мою думку, участь в навчаннях такого масштабу стимулюють до подальшої служби молодих офіцерів.

– Цьогоріч зв'язківці використовуватимуть також і сучасну техніку, зокрема цифрову АТС, що недавно надійшла до частини, а також розгортатимуть робочі місця автоматизованих систем управління. Застосовуватимуться і деякі передові технології. Хоча і від техніки, що стоїть на озброєнні тривалий час, нікуди не дінешся, – підкреслив полковник Сергій Гаврилін.

Зараз особовий склад виконує завдання з нарощування системи зв'язку, активно тренується. Воїни-зв'язківці повністю адаптувались до нового місця дислокації та готові виконувати бойові завдання. Під час основної фази навчань вони забезпечать надійне і безперебійне управління!

Сергій Балановський.
ПвК "Південь".
Фото Руслана Крапівіна.

З ПЕРШИХ УСТ

ЗРВ: випробування Чаудою

З начальником зенітних ракетних військ Командування Повітряних Сил Збройних Сил України полковником Дмитром Карпенком нам вдалося зустрітися за декілька годин до його відбуття на полігон Чауда. Хоча в цей момент дивізіони зенітних ракетних військ, що залучаються до тактичного навчання, вже вирушили з місць постійної дислокації, на залізничних станціях відбувалося завантаження зенітних ракетних комплексів на платформи і, як кажуть, все доводилось тримати під контролем, йому все ж вдалося викроїти декілька хвилин зі свого напруженого графіка роботи, аби поспілкуватися.

– Дмитре Володимировичу, тактичні навчання підрозділів зенітних ракетних військ Повітряних Сил з бойовою стрільбою, що проходять у рамках комплексу навчань "Адекватне реагування-2011", для воїнів-ракетників є іспитом року, вінцем бойової підготовки. Скажіть, будь ласка, як готувалися до нього впродовж навчального року?

– Фактично з цього моменту ми приступили до виконання третього етапу тактичних навчань з бойовою стрільбою з визначеними підрозділами зенітних ракетних

військ Повітряних Сил. Підготовка, як Ви сказали, до головного іспиту року – виконання бойових стрільб, у зенітних ракетних військах розпочалася ще минулого року і проходить у чотири етапи. У ході першого з них воїни-ракетники вдосконалювали свою майстерність на навчально-тренувальних пунктах у місцях постійної дислокації, під час проведення різнопланових навчань та тренувань. Крім того, завдяки вимогливості командувача Повітряних Сил ЗС України нам вдалося знайти коштів і двічі направити визначені бойові обслуги до навчально-тренувального центру ПС, що у Васи-

лькові. Хочу зауважити, що окрім добротної тренувальної бази, центр відомий ще й своїми висококласними інструкторами. Відтак, особовий склад бойових розрахунків мав добру нагоду вдосконалити свої як теоретичні знання, так і практичні навички, зокрема, з відбиття імітованих повітряних нападів. Другий етап ми практично вже відпрацювали. Він полягав у передислокації особового складу та техніки у Крим на полігон Чауда. Четвертий – це повернення дивізіонів зенітних ракетних військ у місця постійної дислокації.

Продовження на 4 стор.

ЗАХІД

До бойової стрільби готові!

Закінчення. Початок на 1 стор.

– Щороку у вересні наші ракетники вирушають на кримський полігон для складання головного іспиту року – виконання бойових стрільб штатним зенітним ракетним комплексом "Бук-М1", – розповів нашій газеті тимчасово виконуючий обов'язки начальника зенітних ракетних військ Повітряного командування "Захід" підполковник Олександр Титаренко. Завдання перед ними стоїть одне – відстріляти на "відмінно". Варто підкреслити, що протягом багатьох років бойові обслуги повертались лише з високими оцінками".

До стрільби ракетники готувалися ретельно і довго. Вже від початку навчального року з особовим складом підрозділів, які залучаються до комплексу навчань, проводились заняття і тренування з урахуванням майбутньої бойової стрільби. Підготовка проходила в чотири етапи. Бойові роз-

рахунки вдосконалювали свою майстерність спершу на навчально-тренувальних пунктах в полках, а потім пройшли вишкіл у навчально-тренувальному центрі Повітряних Сил Збройних Сил України.

"З кожного полку на полігон вирушають фахівці командного пункту, двох дивізіонів та технічної батареї, – каже підполковник Олександр Титаренко, – для цих військовослужбовців участь в бойових стрільбах – справа почесна, однак чогось надзвичайного в цьому немає. Це звичайна бойова робота наших зенітників. Військовослужбовці полку, що розташований в Шепетівці виконували бойові стрільби в 2008 році. Тоді вони одержали відмінну оцінку. Ракетники зі Стрия стріляли на Чауді минулого року і також одержали відмінну оцінку".

Виконання бойових стрільб вкрай необхідне для підрозділів зенітних ракет-

них полків. Адаже перед ними стоїть завдання державної ваги – прикриття важливих об'єктів держави від удару з повітря. В зоні відповідальності вартових неба зі Стрия та Шепетівки – дві атомні електростанції, великі міста та потужні хімічні підприємства. До того ж, за рік Львів прийматиме матч "Євро-2012", тож бойові обслуги набудуть практики перед відповідальним заходом.

Вирушають на полігон ракетники з урочистостями.

Традиційно проводять у далеку путь вартових неба рідні і близькі, представники місцевої влади, духовенства та громадськості. Так само урочисто, з хлібом-сіллю, будуть їх і зустрічати. Відтак, залишається лише побажати їм вдалих стрільб та влучень.

Владислав Назаркевич.
"Крила України".

**ПІДГОТОВКА
ДО Євро-2012**

Автомобільна дорога Київ-Чоп отримала нові транспортні розв'язки

29 серпня 2011 року відкрито рух на новій багаторівневій транспортній розв'язці, що знаходиться на 128-му кілометрі автошляху М-06 Київ-Чоп (Житомирська область). Цей міжнародний транспортний коридор з'єднує столицю України з країнами Євро-союзу. Участь в урочистому відкритті руху взяли Президент України Віктор Янукович, Віце-прем'єр-міністр України – Міністр інфраструктури Борис Колесніков, голова Укравтодору Володимир Демішкан.

Будівництво розв'язки передбачено планами Уряду щодо підготовки до чемпіонату Європи з футболу 2012 року. Наступного року тисячі вболівальників з Європи поїдуть на чемпіонат відремонтованою дорогою Київ-Чоп.

За словами Глави держави, відкриття транспортної розв'язки свідчить про готовність України приймати гостей футбольного Євро-2012.

– Будівництво цієї дороги – приклад співпраці України з Європейським банком реконструкції та розвитку, Європейським інвестиційним банком, турецькими будівельними компаніями. Це ті інвестиції, які підійматимуть рівень економіки нашої держави, змінюють її обличчя на краще, – сказав Віктор Янукович під час церемонії відкриття.

Нова розв'язка не має аналогів в Україні – це перший в Україні об'єкт такого рівня складності. Тут побудовано три шляхопроводи, більше 10 кілометрів основного проїзду та з'їздів, виконано понад пів-

мільйона кубів земляних робіт, влаштовано покриття з щебеневно-мастикового асфальтобетону, довговічну розмітку за полімерної стрічки та холодного пластику.

З метою забезпечення ефективної експлуатації та безпеки руху за складних погодних умов на розв'язці встановлена дорожня метеостанція.

Очікувана інтенсивність руху автомобілів у зоні розв'язки у 2011 – 2026 роках становитиме 48,7 тис. автомобілів на добу. Забезпечити довговічність дорожнього покриття в умовах постійно зростаючої інтенсивності руху покликани сучасні технології та матеріали, які застосовувались під час ремонту автошляху.

Під час будівництва використовувались сучасні технології: влаштування верхнього шару дорожнього одягу з щебеневно-мастикового асфальтобетону (ЩМА), влаштування дорожньої розмітки з застосуванням довговічних матеріалів (стрічка "Stamark 3M" та холодного пластику), укріплення укосів геотекстильними

матеріалами. Загальна вартість виконаних робіт на розв'язці склала 199,2 млн. грн.

Цього ж дня відкрито рух на 44 кілометрах автошляху Київ-Чоп у Рівненській та Житомирській областях з транспортною розв'язкою на 340-му км автодороги Київ-Чоп. Крім того, до 450-ї річниці Пересопницького Євангелія відкрито рух на дорозі протяжністю 31 км, що веде до с. Пересопниця.

Наголосимо, на виконання доручення Президента України в 2011 році вже відкрито рух на нових та відремонтованих дорогах загальною протяжністю більше 600 км. Водночас до кінця року буде відкрито рух на понад 1500 км українських автошляхів. За словами Віктора Януковича, наступного року в нашій державі планується збудувати 2 тисячі кілометрів доріг.

– Такі темпи треба зберігати на майбутнє, – переконаний Президент.

**Підготував Олександр Олехнович.
"Крила України".**

ВІЙСЬКОВА ОСВІТА

Директор Департаменту військової освіти і науки МО України Микола Науменко:

"Сьогодні в Україні створена унікальна та самодостатня багаторівнева система військової освіти"

У Києві, у Центральному будинку офіцерів Збройних Сил України, відбувся брифінг директора Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України Миколи Науменка на тему "Військова освіта в Україні: шляхи реформування і розвитку".

– Протягом останніх років в оборонному відомстві України системно проводилися заходи, пов'язані з інтеграцією освіти та науки, які спрямовувалися на концентрацію матеріально-технічних, фінансових, кадрових та інформаційних ресурсів для досягнення високого рівня підготовки військових фахівців. У результаті, сьогодні в Україні створена унікальна та самодостатня багаторівнева система військової освіти, – наголосив, розпочинаючи брифінг, Микола Науменко.

Він додав, що нині фактично завершується оптимізація мережі вищих військових навчальних закладів і військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів за виводим принципом та створюються потужні навчально-наукові центри в Києві, Харкові, Львові, Одесі та Севастополі.

Крім того, у Збройних Силах України створений потужний навчально-науковий комплекс стратегічного рівня, який функціонує на базі Національного університету оборони України, Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України та Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки.

– Навчально-наукові центри для Сухопутних військ, Повітряних Сил та Військово-Морських Сил ЗС України формуються на базі Академії Сухопутних військ, Харківського університету ПС, Академії ВМС шляхом введення до їх складу відповідних наукових установ, – поінформував Микола Науменко.

Він зауважив, що до сучасної мережі ВВНЗ та ВНП ВНЗ України входять 2 університети, 4 академії, 4 військових інституту і складі цивільних університетів, 6 військових коледжів у складі ВВНЗ та цивільних університетів, 3 факультети військової підготовки, 15 кафедр військової підготовки, 3 кафедри медицини катастроф та військової медицини, а також Київський військовий лицей імені Івана Богуна, Севастопольський військово-морський лицей та 17 лицейів з посиленою військово-фізичною підготовкою.

– Сьогодні військові виші забезпечують підготовку офіцерських кадрів за повним переліком спеціальностей, необхідних для комплектування посад Збройних Сил України, – підкреслив Микола Науменко.

Продовжується створення системи багаторівневої підготовки професійного сержантського складу для ЗС України. Розпочато підготовку сержан-

тів у військових коледжах ХУПСу, Військового інституту телекомунікацій та інформатизації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" та Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

– Мовна підготовка військовослужбовців та працівників ЗС України здійснюється на курсах іноземних мов, що працюють за інтенсивною формою навчання на базі 9 ВВНЗ. Протягом року підготовку на цих курсах проходять понад 700 осіб, – зазначив Микола Науменко.

Директор Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України наголосив, що, починаючи з 2010 року, розпочалася підготовка курсантів у Військово-інституті Одеського національного політехнічного університету, який з 1 вересня 2011 року перетворено у Військову академію (м. Одеса).

– Нині у Міністерстві оборони України розглядається питання щодо присвоєння одеській академії імені генерала армії Івана Черняхівського. Відповідні пропозиції будуть подані на розгляд Президенту України невдовзі після закінчення реорганізації військового вишу, – зазначив Микола Науменко.

Військова академія в Одесі здійснюватиме підготовку офіцерів тилового забезпечення (а саме, фахівців продовольчого та речового забезпечення, паливно-мастильних матеріалів, офіцерів-автомобілістів), фахівців ракетно-артилерійського озброєння, фізичної підготовки та спорту. Щороку на навчання планується приймати близько 120 курсантів. Крім того, в академії розгорнута підготовка студентів вищих навчальних закладів міста Одеси за програмою підготовки офіцерів запасу.

Завершуючи брифінг, присвячений проблематиці військової освіти, директор Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України Микола Науменко наголосив, що заходи реформування військової освіти та науки покладені у проекти відповідної концепції розвитку системи військової освіти та Державної комплексної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на період 2012-2017 років. Їх реалізація дозволить мати сучасну та економічно доцільну систему підготовки фахівців для Української армії зразка XXI століття.

www.mil.gov.ua

НОВОСІЛЛЯ

"А ось тут стоятиме моє ліжечко"

30 серпня в Прилуках, що на Чернігівщині, 33 сім'ї військовослужбовців отримали власні домівки в новому шестиповерховому будинку 7а на вулиці Індустріальній.

З цією чудовою нагодою новоселів привітали, а також вручили квартирні ордери начальник гарнізону підполковник Олександр Правдивець і мер Прилук Юрій Беркут. А депутат Чернігівської обласної ради Анатолій Мірошніченко, до речі, колишній офіцер ЗС України, вручив їм святкові подарунки – комплекти постільної білизни.

Розділили радість новоселів батьки, родичі, друзі та жителі мікрорайону. Під оплески присутніх, зі щасливими посмішками офіцери, прапорщики і військовослужбовці військової служби за контрактом отримували ордери. Після традиційного перерізання святкової стрічки всі мали змогу оглянути своє житло.

Шестиповерхівка на 60 квартир має два під'їзди, які обладнані ліфтами. У квартирах – металопластикові вікна, броньовані двері, є лічильники на воду, газ і тепло. Приємні враження викликає і вигляд кімнат – гарні шпалери, покриття підлогою тощо. На замовлення Міноборони цей будинок звели працівники

ВАТ "Домобудівник".

Найближчим часом, як зазначив начальник житлової групи квартирно-експлуатаційного відділу м. Чернігова Володимир Гриценко, за розподілом Міноборони, ще 27 сімей військовослужбовців з інших гарнізонів також отримають житло у цьому будинку. Це "запасники" й "відставники" Київського, Васильківського та Бориспільського гарнізонів.

Цього дня ордер на службову трикімнатну квартиру отримав і командир пожежної роти військової частини А4245 капітан Олександр Галета. Разом з дружиною Іриною він виховує трьох маленьких доньок: Зарину, Вероніку й Карину. Найстаршій, Зарині, лише вісім років. До цього часу сім'ї офіцера доводилося винаймати чуже житло і сплачувати за нього майже 1000 гривень, вони змінили

п'ять квартир. Тепер малюки матимуть свої кімнати і відчуватимуть домашній затишок.

А в сім'ї прапорщика Олега Григора, якому також посміхнулася доля, до оселі за традицією першим зайшов кіт Мусік. Лише за ним щасливі новосели – Олег, Людмила й трирічний Максим переступили поріг. "А ось тут стоятиме моє ліжечко", – сказав малюк.

Як повідомив начальник Прилуцького гарнізону – військовий комісар підполковник Олександр Правдивець, на разі квартирна черга в місті суттєво зменшилась, без власного житла лишилось близько 30 сімей. А незабаром, за рахунок переобладнання казарм та закупівлі квартир на вторинному ринку, в гарнізоні буде створено фонд службового житла.

**Олександр Парій.
Фото автора.**

З ПЕРШИХ УСТ

Закінчення.

Початок на 2 стор.

ЗРВ: випробування Чаудою

Неодноразово вишкіл бойових розрахунків перевірявся комісіями як вищого штабу, так і Командування Повітряних Сил зокрема. Жодна бойова обслуга не отримала незадовільної оцінки. Усі вони допущені до виконання третього етапу тактичного навчання з бойовою стрільбою.

– На одній із прес-конференцій командував Повітряних Сил генерал-полковник Сергій Онищенко озвучив, що до комплексу навчань “Адекватне реагування-2011”, в рамках яких проводитимуться тактичні навчання з бойовою стрільбою, залучатиметься 22 підрозділи зенітних ракетних військ, на озброєнні яких знаходяться зенітні ракетні системи близької, середньої та дальньої дії. Якщо можна, розкажіть, будь ласка, більш детально про це.

– Так, все вірно, 22 підрозділи. Але хочу наголосити, що це – не лише бойові розрахунки, які виконуватимуть стрільби. Це і командні пункти полків, і технічні батареї усіх дивізіонів, які виїжджають на тактичне навчання, і, звичайно, окремі зенітні ракетні дивізіони.

Весь період виконання бойових стрільб і підготовки до них ми теж розбили на етапи, оскільки до практичної фази тактичних навчань залучається 10 дивізіонів. Проте реально вражатимуть повітряні мішені лише 8. Зокрема, ракетники з Львівщини та Хмельниччини “працюватимуть” на зенітному ракетному комплексі Бук-М1. А на комплексі С-300ПС – бойові обслуги дивізіонів з Київщини та Херсонщини. Водночас визначені підрозділи зенітних ракетних військ вдосконалюватимуть свої професійні навички на комплексі С-200. Щоправда, без практичних пусків, а з імітованими пусками ракет. Усі елементи: захоплення цілі, її супроводження, підготовка ракети, її зарядження – все відбувається так, як у бойових умовах. Єдине – що ракета не сходить

тиме з пускової установки.

Стосовно реальної бойової роботи, то одночасно виконуватимуть пуски бойові розрахунки зенітних ракетних комплексів Бук-М1 та С-300ПС. Практична фаза навчань триватиме два дні. При підготовці до неї ми проведемо типові тижні, впродовж яких особо-

вуть ураження безпілотною. Особливо – для бойових обслуг комплексу С-300ПС. Ми маємо право дозволити ракетникам комплексу С-300ПС вразити ціль на дальності знаходження мішені від 12 до 15 кілометрів. За часом це приблизно 7-8 секунд. Якщо упустять цей момент, бойовий розрахунок не спрацює, а це значить, мішень

Після вдало виконаного 30-кілометрового маршу, дивізіон зенітної ракетної бригади Повітряних Сил Збройних Сил України, де командиром полковник Володимир Доброскок, здійснив завантаження комплексу С-300ПС на залізничну платформу, що на залізничній станції Київ-Петрівка. Залізничним транспортом зенітний ракетний комплекс С-300ПС доправлять до станції Айвазовського, що в Автономній Республіці Крим. Звідти дивізіон здійснить марш на полігон Чауда. Оцінюючи дії підлеглих, командир дивізіону підполковник Сергій Нужнов зауважив, що з таким завданням його підлегли вправлялися вперше. Проте все робили вправно, дотримуючись вимог керівних документів, що регламентують правила завантаження-вивантаження бойової техніки, і заходів безпеки.

вий склад зенітних ракетних підрозділів, що залучається до тактичних навчань, почергово прийматиме та готуватиме техніку до бойових пусків. Наприклад, цього тижня на комплексі Бук-М1 тренується підрозділ з Львівщини, через вісім днів їх змінює дивізіон із Хмельниччини. До речі, цей комплекс для економії коштів ми доставляємо не з місця дислокації цих частин, а з близької до полігона Євпаторії. Паралельно за таким планом працюватимуть визначені підрозділи і на зенітному ракетному комплексі С-300ПС.

У ролі мішеней, як і в попередні роки, виступатиме безпілотний літак Ту-143 “Рейс”. Це доволі важка мішень для наших зенітних ракетних комплексів. “Рейс” буде “йти” на гранично малій висоті – 1000 метрів понад морем. Запускатимуть його таким чином, щоб він летів прямо на позиції бойових розрахунків. Відтак його відбиваюча поверхня буде мінімальною, що усклад-

буде пропущена. Це пов’язано, перш за все, із заходами безпеки при веденні бойових стрільб. Фахівці наукового центру пророзраховували, що якщо знешкоджувати мішень на меншій чи більшій відстані, не виключена можливість вильоту ракети за зону безпеки. Тому заходи безпеки – над усе.

– До речі, щодо заходів безпеки. Наскільки ми застраховані від несподіванок різного роду?

– Безпосередньо за безпеку проведення бойових стрільб відповідатиме так званий апарат технічних керівників, який складається зі старших офіцерів зенітних ракетних військ Командування Повітряних Сил. У кожного з них за плечима – не один десяток бойових пусків. Це, зокрема, головний інженер зенітних ракетних військ Командування Повітряних Сил полковник Василь Михиденко та начальник відділу бойової підготовки зенітних ракетних військ Коман-

дування Повітряних Сил полковник Ігор Мельник. Вони наспраж реально оцінюватимуть спроможність того чи іншого дивізіону виконати поставлене завдання і даватимуть дозвіл чи заборонятимуть дивізіону вести бойову роботу по мішенях. Я, як керівник стрільби зенітними ракетними військами Повітряних Сил на полігоні Чауда, впевнений, що при наявності таких фахівців усі заходи безпеки будуть дотримані в повному обсязі.

факультету зенітних ракетних військ Харківського університету Повітряних Сил. Звичайно, що обов’язки лейтенантів не будуть безпосередньо пов’язані з бойовою роботою у кабінах на командних пунктах. Та все ж участь у тактичних навчаннях дасть кожному з них можливість відчувати себе в обстановці, наближеній до бойової, побачити реальну бойову роботу, а головне – її результати. Гадаю, що це позитивно вплине на їхню подальшу службу. Вони зрозуміють, для чого навчалися 5 років.

Є й ще одна особливість. Вперше за останні роки ми залучаємо техніку, яка пройшла середній ремонт за технічним станом на одному з підприємств концерну “Укроборонсервіс”. Це – зенітний ракетний комплекс С-300ПС, який “відслужив” понад 20 років. Ремонт зазнали основні вузли і агрегати, що дозволило продовжити йому ресурс ще на 5 років. На полігоні Чауда у реальній бойовій роботі ми перевіримо якість проведеного ремонту. Загалом, до проведення тактичного навчання з бойовими пусками нам вдалося на належному рівні підготувати озброєння і військову техніку. Усі комплекси боездатні і готові до виконання бойового завдання. Ми плануємо й надалі залучати вітчизняні підприємства до проведення ремонту штатних зенітних ракетних комплексів, що знаходяться у нас на озброєнні. Вже проведено ряд нарад з нашими підприємствами, відпрацьована певна нормативна база, щоб в майбутньому, починаючи з 2012 року ми могли проводити ремонт з елементами малої модернізації.

Звичайно, важливість тактичного навчання з бойовою стрільбою добре усвідомлює весь особовий склад частин та підрозділів зенітних ракетних військ Повітряних Сил. До іспиту року всі довго готувались і, без сумніву, мають показати високий рівень бойового вишколу.

– Дякую за розмову.

Спілкувався
Сергій Фурдик.

ВИХОВАННЯ

Молодь – наше майбутнє

1 вересня у Житомирі, на базі 95-ої Житомирської окремої аеромобільної бригади, де командиром полковник Станіслав Чумак, стартував чотириденний молодіжний збір. Це – вже VII-ий Всеукраїнський військово-патріотичний збір, що ось уже третій рік поспіль проводиться Всеукраїнською громадською організацією “Громадський Рух “За Майбутнє” спільно з Міністерством оборони України під патронатом Президента. Мета даного проекту – об’єднання найактивнішої, всебічно розвиненої молоді, виховання почуття патріотизму, стимулювання до здорового способу життя та підготовки до служби у лавах Збройних Сил України. І, що цікаво, кожен збір привітають певні знаменні дати. Це – і День Перемоги, і День партизанської слави, і деякі інші священні для кожного громадянина України дати.

Минулі збори проводилися на Київщині та в Севастополі, у Чорноморському та Гончарівському, у Житомирі. Цього разу юні патріоти також зустрілися у столиці Полісся. З 25000 бажаючих взяти участь у зборі пошастило трьомстам юнакам та дівчатам, які і зібралися у першій осінній день на базі 13-го окремого аеромобільного батальйону.

Після заїзду, реєстрації та розселення учасників збору, а також – обов’язкового оформлення страхувальних полісів, відбулося урочисте відкриття військово-патріотичного збору під гаслом “Молодь – наше Майбутнє!”, приуроченого до Дня знань. Урочисте підняття Державного прапора України, виступи гостей та організаторів заходу, зачитування Статуту та складання юними патріотами присяги військово-патріотичного збору – усе промайнуло, як одна мить. І потім – довгоочікуване знайомство із життям воїнів-аеромобілістів. І розпочалося воно з виступу оркестру бригади та показового виступу особового складу розвідувальної роти.

Після обіду учасники збору переїхали на полігон – до 240-го Центру підготовки підрозділів 8-го армійського корпусу. Саме там їм доведеться проводити більшу частину часу під час збору, і саме там – найцікавіше для цих молодих людей, адже вони одразу ж із головами поринули у процес справжньої бойової підготовки!

За планом першого дня збору пройшли показові заняття з порядку подолання водної перешкоди військовою технікою та порядку подолання бар’єрних перешкод. Керували заняттями, відповідно, начальник відділу бойової підготовки корпусу та начальник розвідки 8 АК, а проводили – командир 30-ої окремої гвардійської механізованої бригади та командир розвідроті 95-ої Житомирської окремої аеромобільної бригади. Після цього учасників збору було розподілено по групах. Для кожної з них провели практичне заняття з водіння БМП та БТР. Згодом під керівництвом начальника автомобільної служби корпусу командир 93-го окремого лінійно-вузло-

вого полку зв’язку провів заняття з водіння колісної військової техніки. Також молоді люди мали змогу виконати норматив із встановлення акумуляторної батареї.

У наступні три дні юнаки та дівчата стрілятимуть з автомата Калашникова АК-74, вичатимуть прийомом та способом ведення вогню в оборонному бою, долатимуть мінне поле та перешкод “Стежки розвідника”, ознайомляться із дією багатоцільової інтегрованої бойової лазерної системи MILES, вивчатимуть ази військово-медичної під-

готовки та ще багато військової премудростей. Крім того, щодня є і ранкова фізична зарядка, і спортивно-масові заходи, і культурно-масова програма, в рамках якої – щовечірній перегляд фільмів. В останній день збору його учасники змагатимуться у рукошному бою та туристичних конкурсах, гратимуть у футбол, перетягуватимуть канат, а перед самим завершенням збору оглянуть експозицію музею бойової слави Житомирського гарнізону.

Олексій Тригуб.
м. Житомир.

ДЕНЬ ЧАСТИНИ

Військові частини бувають різні як за призначенням, так і за організаційно-штатною структурою. І, мабуть, як бувають населені пункти різного розміру та важливості містечками, містами й мегаполісами, так, звичайно умовно, можна класифікувати й військові частини та з'єднання. Наприклад, Центр, який очолює полковник Юрій Клеван, цілком можна вважати таким собі мегаполісом. Мегаполісом серед інших, великих і малих складових військ зв'язку Повітряних Сил. Чому, можете запитати ви, шановні читачі? А тому, що саме у цій частині ремонтуються та зберігаються найрізноманітніші засоби зв'язку та радіотехнічного забезпечення, що знаходяться на озброєнні в Повітряних Силах. Крім того, ця частина приймає на зберігання техніку з розформованих військових частин, а також таку техніку, що вивільняється у процесі реформування. Звідси ж необхідна в інших частинах техніка вирушає у війська. І ось 3 вересня колектив Центру ремонту засобів зв'язку та радіотехнічних засобів Повітряних Сил Збройних Сил України відзначає 18-річчя від дня створення – повноліття цієї молоді частини.

18 років у вирі життя

Протягом 18 років свого існування частина пройшла декілька стадій реформування. То скорочувалася її чисельність, то до неї вливалися нові підрозділи, а потім – скорочувалася і їх чисельність. Словом, по-всякому було...

Сьогодні у складі Центру, яким керує досвідчений командир і високого ґатунку інженер-зв'язківець полковник Юрій Клеван зі своїми заступниками підполковниками Русланом Ганчуком, Миколою Сідаком та Русланом Поліщуком, знаходяться підрозділи, що дислокуються у військових містечках на Житомирщині та Вінниччині. У кожного – своє, вузько спрямоване призначення: там – більше ремонтують апаратуру, там – цілі комплекти станцій зв'язку та РТЗ на автомобільних шасі, але зберігається техніка у всіх містечках. І найбільше її – у Калинівці, що обумовлено розмірами технічних територій військових містечок, а також – відстанню до залізнич-

начальник цеху демонтажу та розбракування майор Андрій Польовий, начальники сховищ працівники ЗС України Сергій Кисіль, Михайло Дмитрашко та майстер цеху працівник ЗС України Микола Білоус.

Окрім робіт у місцях постійної дислокації підрозділів Центру, роботи протягом року виконувалися й в інших гарнізонах – силами виїзних ремонтних бригад. Працювали вони у Хмельницькому, Вознесенську та Василькові. З числа фахівців виїзних бригад командування відзначає професіоналізм майстрів з ремонту цеху ремонту радіотехнічних засобів працівників ЗС України Володимира Пуздрача та Олександра Циганкова.

Особовий склад частини проводив ремонт та підготовку двох одиниць автомобільної техніки для участі у спільному міжнародному навчанні "Безпечне небо-2011", яке проводилось у Миргороді, на базі бригади тактичної авіації. Представники Центру, командир відділення молодший сержант Олександр Куліш та старший водій старший солдат Анатолій Григоруку, брали участь у забезпеченні цих навчань безпосередньо у Миргороді.

В кращу сторону відзначається і в цілому цех, яким керує майор Володимир Сидорук.

Не зупиняється процес нарощування ремонтного фонду за рахунок списаної техніки зв'язку та РТЗ. Так, після перевірки відповідності блоків нормам технічної експлуатації, вони поповнюють ремонтний фонд частини, щоб згодом бути використаними для ремонту техніки зв'язку та РТЗ.

– У Центрі постійно здійснюється оновлення та вдосконалення матеріально-технічної бази з ремонту засобів зв'язку та РТЗ, – говорить командир частини. – Так, у поточному році створено та обладнано робоче місце з ремонту радіостанції Р-161А2.

Словом, своє повноліття Центр зустрічає гарними показниками. Багато в чому зв'язок у Повітряних Силах тримається саме на особовому складі цієї частини, яка лагодить та ремонтує техніку для воїнів-зв'язківців. Це, звичайно, велика відповідальність. Та великим є і бажання кожного військовослужбовця та працівника Збройних Сил України служити та працювати у Центрі ремонту засобів зв'язку та радіотехнічного забезпечення на благо Вітчизни.

Олексій Тригуб.
снт. Озерне.

ФОТОВИСТАВКА

Про заповідну Україну під егідою ООН

У Харкові, в приміщенні 9-го гарнізонного Будинку офіцерів, відкрито виставку фотографій "Заповідна Україна". Фотоекспозиція містить 50 кращик зі всіх понад 700 робіт, що цього року брали участь у конкурсі серед фотографів-аматорів. Відтепер і до кінця літа кожен бажаючий може прийти та безкоштовно милуватися красотою заповідних місць та просто чудових куточків нашої країни.

Конкурс проводився в рамках спеціальної програми розвитку Організації Об'єднаних Націй, що має на меті захист природного середовища на території України.

Приміщення Будинку офіцерів було надано організаторам фотовиставки безкоштовно задля пропагування необхідності охорони та збереження навколишнього середовища.

– Ми розуміємо всю необ-

хідність даного заходу. Любов до Батьківщини розпочинається саме з цінування природи свого рідного краю. Вважаю, що ця тема близька для людей всіх поколінь, незалежно від роду діяльності чи статку. Тому ми без вагань погодилися надати приміщення для проведення цієї виставки, – розповів начальник ГБО майор Володимир Росляк.

Варто сказати, що до цього часу виставка вже побувала у Києві, Херсоні, Сімферополі та на Дніпропетровщині. Після Харкова фотографії поїдуть до Львова, де й завершиться це "природоохоронне турне" регіонами нашої держави.

Одними з перших, у супроводі офіцера відділення виховної роботи старшого лейтенанта Любові Гладкої, фотовиставку відвідали солдати та сержанти зенітного ракетного полку Повітряного командування "Центр", що дислокується у Харкові. Вони із задоволенням оцінили велич Карпатських гір, безмежну синь Чорного моря, безкраї степи Херсонщини та інші краєвиди "Заповідної" України.

– Мені особисто та усім солдатам дуже сподобалися всі роботи. А той факт, що їх зробили звичайні люди, а не професійні фотографи, викликав бажання взяти участь в наступних конкурсах ООН в Україні. Адже на Слобожанщині теж є безліч чарівних місць, – висловила свою думку старший лейтенант Любові Гладка.

Продовження на 7 стор.

них станцій, на яких відбувається завантаження-розвантаження техніки, що прямує у війська чи у зворотному напрямку.

З техніки, що знаходиться на зберіганні, від початку року передано 253 одиниці, із них 7 – на автомобільних базових шасі, а також 246 одиниць стаціонарної техніки та майна зв'язку до військових частин, що дислокуються на Київщині, Тернопільщині та Вінниччині.

З початку цього року Центром прийнято на зберігання 311 одиниць техніки зв'язку та РТЗ і майна зв'язку з майже десятка гарнізонів Повітряних Сил Збройних Сил України у різних регіонах нашої держави.

На сьогодні у частині на

зберіганні знаходиться близько 10 тисяч одиниць техніки зв'язку та радіотехнічного забезпечення. Півтисячі з них – це комплекти техніки на автомобільних базових шасі, а решта – стаціонарна техніка та майно зв'язку. Надійну охорону техніки зв'язку та радіотехнічного забезпечення здійснюють у Калинівці команда ВОХР під керівництвом досвідченого начальника команди ВОХР працівника ЗС України Григорія Блажчука, а у Озерному і Вінниці – сторожовою охороною на чолі з вигогливим начальником працівником ЗС України Олександром Черноусовим.

В кращий бік у роботі з прийому, зберігання та видачі техніки та майна командир частини відзначає начальників відділень зберігання майорів Юрія Дмитренка та Олега Бобрука.

Протягом цього року фахівцями Центру відремонтовано 118 одиниць техніки зв'язку та радіотехнічного забезпечення. Серед спеціалістів Центру, які особливо відзначилися під час цих робіт, командування частини відзначає начальника цеху майора Олега Рищука, техніку прапорщика Інну Андрееву, майстрів працівників ЗС України Григорія Головача та Володимира Омельченка.

Для військової частини, що формується на

Черкащині, у Центрі проводиться підготовка понад 20 одиниць техніки.

Значний обсяг робіт проводиться у Центрі щодо списання та розбракування техніки зв'язку та РТЗ. Після розбракування цього року частинною здано на переробні підприємства майже 60 тонн металобрухту, чимало з якого містить дорогоцінні метали. Загалом Центр "видав на-гора" 14 кілограмів золота, 155 кілограмів срібла, майже півтора кілограми платини, а також 23 тонни чорного металобрухту та 5 тонн металобрухту кольорового. У роботі з демонтажу та розбракування списаного майна найбільше відзначилися цього року

У Вінниці, у Командуванні Повітряних Сил Збройних Сил України, відбулися урочистості, присвячені професійному святу військових і цивільних авіаторів, працівників авіаційної промисловості і транспорту – Дню авіації України.

У заході взяли участь тимчасово виконуючий обов'язки першого заступника командувача Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенант Василь Нікіфоров, військовослужбовці Вінницького гарнізону, представники органів місцевого самоврядування.

Урочистості розпочалися з покладання квітів до комплексу "Вшанування пам'яті захисників Вітчизни", після чого у клубі окремої бази забезпе-

чення проводиться повноцінна льотна підготовка. Практично вдвічі, порівняно з минулим роком, збільшився наліт екіпажів тактичної і транспортної авіації. До польотів на ос-

тативах головного штурмана авіації Командування Повітряних Сил полковник Геннадій Шелудько, відзнаку Міністерства оборони України "Знак пошани" – командир навчаль-

новому типу літака приступили молоді льотчики – минулорічні випускники Харківського університету Повітряних Сил, – наголосив генерал-лейтенант Василь Нікіфоров.

Завершилися урочистості нагородження кращих військовослужбовців відзнаками Міністерства оборони, начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗС України та командувача Повітряних Сил. Зокрема, відзнаку Міністерства оборони "Доблесть і Честь" отримав засту-

пник авіабригади полковник Сергій Бабенко, а штурман вертолітної ескадрильї бригади транспортної авіації капітан Віктор Майданюк отримав відзнаку Міністерства оборони України медаль "За зразкову службу у Збройних Силах України". Також цінними подарунками та грамотами авіаторів нагородили представники місцевих органів самоврядування.

Свято продовжилось концертом за участю артистів Центру військово-музичного мистецтва Повітряних Сил ЗС України.

Слід зазначити, що у День авіації у Командуванні був День відкритих дверей. Сотні вінничан і гостей міста відвідали Військово-історичний музей Повітряних Сил, оглянули сучасні літаки-винищувачі, штурмовики, бомбардувальники, розвідники, безпілотні літальні апарати, комплекси зенітних ракетних військ, дізналися про історичний і бойовий шлях Збройних Сил України. А серед раритетів музею, які привернули загальну увагу, – ракетний комплекс РСД-10 "Піонер", літаки МіГ-25 і Як-28ПП.

Усі охочі мали можливість скуштувати справжньої "солдатської" каші.

Сергій Фурдик.
Фото автора.

чення Командування ПС відбулися святкові збори. Виступаючи перед присутніми, генерал-лейтенант Василь Нікіфоров подякував особовому складу Повітряних Сил за сумлінне виконання службових обов'язків. Він зазначив, що встановлення Дня авіації України – це свідчення визнання героїчного минулого та нинішньої ролі авіації у забезпеченні національної безпеки держави, захисті її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

– У роки Великої Вітчизняної війни льотчики-українці виконали сотні тисяч бойових вильотів, вийшли переможцями із тисяч поєдинків з літаками противника, нагороджені бойовими орденами і медалями за мужність і героїзм, а понад дві тисячі з них стали Героями Радянського Союзу.

Сьогодні особовий склад авіації ПС продовжує славетні традиції ветеранів-авіаторів, сумлінно виконує бойові завдання з охорони державного кордону України у повітряному просторі та протиповітряної оборони важливих державних об'єктів. В авіаційних ча-

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Урочисто під дитячі оплески

Своє професійне свято відзначили військовослужбовці 114-ї Івано-Франківської бригади тактичної авіації.

Ранок суботнього дня розпочався досить незвично для військового аеродрому 114-ї Івано-Франківської бригади тактичної авіації. Крізь навстіж розкриті ворота прямо до злітної смуги, де стояли грізні винищувачі МіГ-29, могли зайти всі бажаючі. Завичай сувора і прискіплива, цього разу охорона зустрічала всіх гостей широкими усмішками та військовим вітанням, адже прикарпатські лицарі неба відзначали своє професійне свято – День Авіації України.

Свято розпочалося з урочистого шикуння. В одному

шатись, – у святковій промові проголосив командир бригади полковник Сергій Биховець. – За рік, що минув, військовослужбовці нашого

бойове чергування. І в цей святковий день я хочу подякувати всьому особовому складу за те, що всі поставлені перед нами завдання ми виконали вчасно і якісно.

Після звернення було зачитано святковий наказ, в якому багатьом військовослужбовцям проголошено заохочення. А найкращим солдатам частини було вручені відзнаки міського голови Івано-Франківська. Завершився святковий мітинг проходженням урочистим маршем особового складу частини. Під оплески дітей та усмішки жінок і рідних, які прийшли в цей день у гості до авіаторів, військовослужбовці карбували крок по бетонних плитах аеродрому. А потім кожен бажаючий міг потрапити до кабіни справжнього бойового винищувача, щоб хоч на кілька хвилин уявити себе військовим льотчиком.

Тарас Грень.

строю разом із своїми бойовими машинами, військовослужбовці частини вітали Бойовий прапор.

– Нашій частині є чим пи-

об'єднання взяли участь у багатьох міжнародних навчаннях, забезпечували недоторканість повітряних кордонів, неодноразово заступаючи на

НАШІ В ЛІБЕРІЇ

Два свята – в один день

Військовослужбовці українського миротворчого контингенту, що виконує завдання Місії ООН у Республіці Ліберія, і День Незалежності України, і День авіації відзначили у суботу, 27 серпня.

Святкувати два свята в один день нашим миротворцям довелося через велике напруження в роботі окремого вертолітного загону. Адже саме у день української Незалежності, 24 серпня, у Ліберії проходив народний референдум. Місією ООН було прийнято рішення про залучення українських вертольотів Мі-8 до забезпечення організаційних заходів виборчого процесу та чергування у режимі "SAR STAND BY" – у 30-тихвилинній готовності до вильоту. Крім того, екіпажі виконували щоденні планові завдання. Особовий склад з розумінням поставився до зміщеного графіка святкових днів і відзначив обидва свята у подвійно піднесеному настрої.

Під час урочистого шикуння командир загону полковник Володимир Пастухов привітав усіх військовослужбовців, побажав міцного здоров'я, успіхів, достатку, на снаги та професійного натхнення.

– Два з половиною місяці ми з вами виконуємо завдання Місії ООН у Ліберії, – звернувся до особового складу командир, – і сьогодні командування загону заохочує військовослужбовців, які за цей час, проявили себе з кращого боку. Попереду ще багато важливих завдань, зокрема президентські вибори у Ліберії, тому вихі-

дних буде менше, а роботи побільшає. Ми знайдемо час і на святкування, однак на цей відповідальний період прошу всіх зосередитись на роботі, – підкреслив командир.

Начальник штабу загону підполковник Андрій Ковальчук зачитав святковий наказ про заохочення особового складу. Трьом десяткам військовослужбовців оголосили подяки, п'ятнадцятьох миротворців нагороджено почесними грамотами, а військовим льотчикам майорам Олександром Балі та Руслану Диді вручили знаки "Сухопутні війська Збройних Сил України".

Святкування Дня незалежності України та Дня авіації військовослужбовці загону закріпили блиц-турніром з волейболу.

Юрій Ігнат. Фото автора.

ФОТОВИСТАВКА

Закінчення.

Початок на 5 стор.

Дійсно, чимало військовослужбовців записали свої дані у книзі бажаючих взяти участь у майбутніх заходах, аби згодом організатори надіслали їм правила фотоконкурсу.

Така громадська позиція людей у погонах щодо рідної природи дуже сподобалася посередникам цієї міжнародної програми в нашій державі.

– Дуже жалкую, що раніше не зв'язалася з кимось із Міністерства оборони, коли формувалася фонд фотографій. Такий потенціал, як у військових, гріх не використати. Обов'язково врахую цей факт, коли буде плануватися новий конкурс, – зазначила експерт проекту ООН в Україні Олена Семенова.

За словами майора Володимира Росляка, лише за перший тиждень виставки фото-

Про заповідну Україну під егідою ООН

графії змогли оцінити більше тисячі офіцерів, солдатів та курсантів харківських військових вузів. Крім того, чималий відсоток найактивніших відвідувачів ГБО складають вихо-

ванці середніх навчальних закладів, шкіл-інтернатів тощо.

Дмитро Горбунов. м. Харків. Фото автора.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Як у Криму вчать захищати Вітчизну

У Криму налагоджена активна співпраця освітніх закладів з військовими частинами в рамках військово-патріотичного виховання молоді.

На базі Феодосійського військкомату, де начальником полковник Анатолій Костенко, пройшли збори викладачів з предмета "Захист Вітчизни" 20-х шкіл Феодосійського регіону. Відкриваючи зібрання, представник управління освіти Феодосійського виконкому Юлія Собко презентувала присутнім видання "України миротворці", де зібрані матеріали про 20-літній період участі наших миротворців у місіях ООН. Журнал створено за ініціатииви Департаменту преси та зв'язків зі ЗМІ Міноборони України.

Видання "України миротворці" розподілять між освітніми закладами Феодосії.

Під час зібрання присутні визначили цілі й завдання на 2011-12 навчальний рік. З конкретними пропозиціями щодо по-

кращення роботи виступили керівник ОБ'єднання, заступник голови ТСОУ Феодосії полковник у відставці Олександр Плоткін та головний спеціаліст військкомату майор Анатолій Жаріков.

– Юнаки та дівчата ніколи не були байдужі до зброї, військової техніки, випробувань сили і духу, – зауважив Олександр Плоткін. – Для молодих людей військові є прикладом мужності та патріотизму. Вони здатні не тільки зацікавити дітей, але й виховати з них справжніх патріотів.

Наступного навчального року буде проведено низку змагань з військово-прикладних видів спорту, всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри "Зірниця", польові збори, стрільби учнів 11-х класів, спартакіада допризовної молоді, вогнева, тактична

підготовка молоді в школах та на військовому полігоні. Заходи приурочені до 20-ї річниці ЗС України, Дня захисника Вітчизни та Дня Перемоги.

Зараз особлива увага приділяється конкурсу малюнків серед школярів і дітей-сиріт "Армія –

основа державності", організований з нагоди відзначення 20-ї річниці ЗС України. Виставку робіт переможців розмістять у Будинку офіцерів флоту.

Серед шкіл міста також планується провести конкурс художньої самодіяльності, що проходи-

тиме у військових частинах. На переможців чекає виїзд на полігонні стрільби та одноденні турпоходи разом з військовими по місяцях бойової слави Керченсько-Феодосійського морського десанту, кримських партизан.

Начальник Феодосійського гарнізону підполковник Олександр Конотопенко запевнив, що в організації військово-патріотичного виховання гарнізон завжди був і залишиться одним з кращих у Криму.

В рамках спільних заходів заплановано проведення показових виступів морських піхотинців з рукопашного бою, пересувні військові тематичні виставки, екскурсії у військово-історичні музеї, ознайомлення з озброєнням і військовою технікою, побутом військовослужбовців та виступи учасників миротворчих операцій.

Варто зазначити, що подібні збори пройшли майже у всіх гарнізонах Криму.

Руслан Семенюк.

Шановні керівники і науково-педагогічні працівники військових навчальних закладів! Товариші слухачі, курсанти, студенти і ліцеїсти! Щиро вітаю вас з Днем знань та початком нового навчального року!

Шановні керівники військових навчальних закладів! Система військової освіти, яка готує кваліфікованих фахівців для Збройних Сил України, виконує важливі завдання та робить вагомий внесок у розвиток Збройних Сил України. Найважливіші завдання у функціонуванні системи військової освіти покладаються на Вас, саме Ви приймаєте рішення щодо організації навчально-виховного процесу, вдосконалення системи професійного відбору абітурієнтів, приведення змісту військової освіти у відповідність із сучасними вимогами, впровадження у навчально-виховний процес новітніх досягнень.

Шановні науково-педагогічні працівники! Ви є організаторами навчально-виховного процесу у вищих військових навчальних закладах. Ваша праця є підґрунтям для розвитку творчого мислення, активної роботи ваших вихованців! Активно заохочуйте їх на здобуття освіти, адже Збройними Силами України потрібні висококваліфіковані військові фахівці, здатні в складних умовах приймати сміливі й виважені рішення.

Шановні слухачі, курсанти, студенти і ліцеїсти! Ви обрали для себе нелегку, але почесну професію військового. Пам'ятайте, Ви – майбутні командири і вихователі підлеглих. Ваше навчання, це шлях до набуття досвіду та вміння у військовій справі. Ви взірець бездоганного виконання почесного обов'язку перед Батьківщиною!

Бажаю вам добра і злагоди, доброго здоров'я і творчої наснаги у важливій справі навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців для Збройних Сил України!

**Міністр оборони України
Михайло Єжель.**

Шановні товариші!

Щиро вітаю вас з Днем знань та початком нового навчального року!

Цей день для військовослужбовців, які будуть навчатися або навчаються, є днем особливих надій, відліком нового шляху до їх кар'єрного зростання.

У 2011 році навчальний процес розпочнеться в умовах практичного впровадження рішень керівництва держави, спрямованих на створення ефективних Збройних Сил України, зміцнення їх бойового потенціалу.

Запорукою подальшого успіху розвитку Збройних Сил України є підвищення якості військової освіти, яка має відповідати вимогам сьогодення, вміло поєднувати теорію та практику.

Особлива відповідальність за це покладається на керівників та науково-педагогічних працівників військових навчальних закладів. Від ваших зусиль залежить ефективність підготовки професіоналів військової справи, які повинні впевнено володіти сучасними озброєнням і технікою, мати високу патріотичну свідомість та гуманістичний світогляд. Будьте для своїх вихованців вимогливими педагогами і доброзичливими наставниками.

Новий навчальний рік має стати для слухачів, курсантів та ліцеїстів черговим етапом на складному шляху оволодіння обраною військовою спеціальністю. У навчальних аудиторіях та полігонах ви досягнете вершин військової майстерності, отримаєте необхідні знання та службовий досвід, розвинеєте у собі потенціал майбутніх лідерів військових колективів.

Вірю, що на цьому непростому шляху кожен з вас зуміє розкрити свої здібності і таланти.

Бажаю усім тим, хто служить, працює та навчається в системі військової освіти, а також її заслуженим ветеранам міцного здоров'я, благополуччя, оптимізму, творчого натхнення, нових досягнень у науково-педагогічній діяльності, успіхів у навчанні та професійного зростання в ім'я зміцнення обороноздатності Української держави!

**Начальник Генерального штабу –
Головнокомандувач Збройних Сил України
генерал-полковник Г.М.Педченко.**

НАВЧАННЯ РОЗПОЧАТО

Для першокурсників вищих військових навчальних закладів, на відміну від цивільних "колег", початку навчального року передують первинна військова підготовка, вручення зброї та прийняття Присяги на вірність Українському народові.

Майбутні офіцери присягнули на вірність Українському народові

ДЕНЬ ЗНАНЬ

Навчальний рік розпочинають "молодогвардійці"

Закінчення. Початок на 1 стор.

початкові теоретичні знання і практичні навички із загальновійськових статутів та стройової підготовки.

Варто згадати, що ліцей сформовано на базі славного Луганського вищого військового авіаційного училища штурманів, яке проіснувало в цьому місті 30 років. Десятки випускників цього навчального закладу стали заслуженими штурманами, а сотні – "штурманамі-снайперами". Четверо з випускників ЛВВАУШ були удостоєні звання Героя Росії, троє із них – на жаль, посмертно.

За традицією ліцею, знайомство новобранців з навчальним закладом розпочинається з відвідування музею авіаційної техніки Луганського авіаційного ремонтного заводу, де представлені зразки авіаційної техніки, що знаходиться на озброєнні авіації ЗС України.

Напередодні першого вересня у новобранців дуже напружений графік. Адже за п'ять днів хлопцям треба "познайомитись" з ліцеєм, з його навчально-матеріальною базою, побутом ліцеїстів. А також вони мають здобути

У Луганському обласному ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою працює досвідчений викладацький склад, який з року в рік достойно готує "молодогвардійців" до Дня знань, з якого розпочинається новий навчальний рік.

**Олександр Олехнович.
"Крила України".**

Так, у Харкові присягу на вірність Українському народові склали 350 першокурсників Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба та Військового коледжу сержантського складу.

З визначною подією юнаків і дівчат привітав заступник командувача Повітряних Сил Збройних Сил України з бойової підготовки – начальник управління бойової підготовки генерал-лейтенант Віктор Сідаш.

– Ви є майбутнім нашої армії. Саме вам ми передаємо свій досвід і згодом доручимо охорону повітряного простору нашої країни. Бажаю вам успіхів в опануванні військової науки, набувайте знань, які знадобляться вам протягом подальшої служби, – наголосив він.

Після проведення ритуалу батьки курсантів зустрілися з командним складом факультетів, де навчатимуться їхні діти, відвідали казарми, навчальні класи та інші об'єкти інфраструктури вузу.

У Військовому інституті телекомунікацій та інформатизації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" Українському народові присягнули 250 курсантів першого та п'ятого курсів, серед яких 28 дівчат.

– Сьогодні у вашому житті починається новий етап – становлення як захисників Вітчизни, майбутніх офіцерів. Попереду на вас чекає напружене навчання та відповідальна служба. З честю несеїть традиції нашого навчального закладу, – підкреслив, вітаючи курсантів, начальник інституту заслужений працівник освіти України, доктор технічних наук, професор генерал-майор Анатолій Міночкін.

З особливою подією у житті курсантів також привітав головний інженер військ зв'язку Збройних Сил України полков-

ник Віктор Михайліченко.

В Одесі нову сторінку в історії одеської військової школи відкрили, присягнувши на вірність Українському народові, 62 курсанти Військового інституту Одеського національного університету.

На урочистості з цієї нагоди завітали командувач Південного оперативного командування генерал-лейтенант Петро Литвин, голова Одеської обласної державної адміністрації Едуард Матвійчук, представники місцевих органів влади і духовенства, ветерани військових навчальних закладів, рідні і друзі курсантського молодого поповнення.

– Цей день – важлива віха у житті нашого навчального закладу, – звернувся до молоді начальник ВВНЗ генерал-майор Анатолій Сиротенко. – Сьогодні ми вперше проводимо ритуал складання Військової присяги у майбутній Військовій академії – новому освітньому осередку, створеному завдяки послідовній діяльності керівництва Збройних Сил України та ініціативи не байдужих до майбутнього Українського війська мешканців Одеси.

З напутніми словами до новобранців також звернувся ветеран ЗС України генерал-майор артилерії Віктор Затонський та мати курсанта Ірина Остапенко. Після складання Військової присяги курсантів благословив настоятель храму Святих Рівноапостольних Кирила і Мефодія протоієрей Сергій, до пам'ятника героям-випускникам і меморіалу академії поклали квіти та вінки.

На завершення свята навички з рукопашного бою показали курсанти 2-го курсу вищого військового навчального закладу, а вихованці Центру дитячого мистецтва Приморського району Одеси "Моряна" подарували гостям чудову концертну програму.

ВВНЗ

Морально й фізично здорові першокурсники

Ось і 1 вересня, початок нового навчального року у навчальних закладах України, в тому числі – й у військових вузах. Для сотень курсантів перших курсів різних ВВНЗ це – перший День знань, який вони зустрічають у військових одностроях. Миттєвості кінця серпня у всіх них були сповнені подій. День за днем вони змінювали одну на одну: День Державного прапора України, День незалежності України, день урочистого отримання зброї і, нарешті, день складання Військової присяги на вірність Українському народу. І ось усі вони – вже повноцінні захисники Батьківщини.

Яким став цьогорічний набір курсантів? Яке здоров'я мають ці юнаки та дівчата, народжені, здебільшого, у постчорнобильській Україні початку дев'яностих? Якими моральними якостями володіють ці молоді люди, які зростають в епоху політичних та економічних змін?

Із цими питаннями я звернувся до двох жінок, які ретельно обстежили цьогорічних першокурсників Житомирського військового інституту ім. С.П.Корольова Національного авіаційного університету. Це – начальниці медичної служби військового інституту підполковник медичної служби Альона Мельник та психолог відділу з виховної роботи працівник Збройних Сил України Надія Марченкова. Що скажуть вони, фахівці з медицини й психології, про нинішніх "першачків"?

– Вже з перших днів навчання курсанти потрапляють в особливі умови діяльності, які характеризуються високою емоційністю, – розповідає Надія Марченкова. – Тому формування емоційної стійкості курсантів ми починаємо з первинної військово-професійної підготовки. Нам необхідно контролювати хід адаптації практично кожного курсанта, щоб запобігти появі негативних емоцій, а вони, в свою чергу, призводять до психічних і функціональних навантажень та значно знижують рі-

вень ефективності діяльності. Моє завдання на даному етапі – супроводжувати хід адаптації військовослужбовців, плідно співпрацювати з командирами, допомагати їм вивчати особовий склад і, звісно, проводити індивідуальні психологічні заходи з першокурсниками. Робота не складна, але вимагає багато часу та постійної уваги. Крім того, для призначення на посади молодших командирів в курсантських групах я надаю рекомендації командирам підрозділів щодо рівня морально-психологічних якостей кандидатів.

Ось так. Виходить, психо-

лог не лише ретельно вивчає морально-психологічний стан кожного курсанта, але й впливає на вибір командирів під час відбору кандидатів на сержантські посади. Це – прекрасно, адже серед молодших командирів не буде

випадкових людей, тобто, курсантів, у яких немає якостей лідера, людей невірноважних та морально не стійких. Хоча останніх, очевидно, після стількох медичних комісій та професійних відборів на шляху майбутнього курсанта до ВВНЗ не може бути у строю взагалі.

Що ж із здоров'ям нинішніх першокурсників? Адже Житомирський інститут у всі часи славився сильними фізичними навантаженнями, прекрасною спортивною школою. Чи дозволить сьогоднішнім першокурсникам здоров'я займатися фізичною підготовкою та спортом так, як це завжди було прийнято у Житомирі?

– Стан здоров'я наших хлопців занепокоєння на даний час у мене не викликає, – говорить начмед. – Під час первинної військово-професійної підготовки у навчальному центрі було організоване цілодобове чергування медичного персоналу, який в будь-який час був готовий надати невідкладну допомогу. Крім того, під час вступу був проведений остаточний медичний огляд, який підтвердив придатність всіх курсантів до навчання у військово-медичному інституті. А головні завдання на цьому етапі – організація та проведення медичних заходів для збереження та покращання здоров'я особового складу, забез-

печення належних санітарно-епідеміологічних умов, проведення занять з військово-медичної підготовки, пропаганда гігієнічних знань та здорового способу життя.

Отож, можна не хвилюватися: виявляється, усі норми й вимоги керівних документів виконані, і в строю першокурсників – морально та фізично здорові юнаки і дівчата. Це прекрасно, особливо – на фоні загальної картини по країні, адже стурбовані медики б'ють на сполох: щороку стан здоров'я молоді катастрофічно погіршується. Це – і проблеми, пов'язані з екологією, і неправильне харчування дітей і підлітків, і спадкові захворювання тощо. Що й казати про здоров'я, коли декілька відсотків молодих українців не ідуть в армію лише через

те, що не вміють читати й писати?! Ще добре, що вітчизняна військова медицина прискіпливо відсіює хворих при добірї кандидатів для вступу до ВВНЗ! І, як бачимо, працюють медики у погонах на совість. Принаймні, це видно на прикладі Житомирського військового інституту, до якого цього року вступило понад півтори сотні молодих людей. 124 курсанти навчатимуться безпосередньо у Житомирі, решта – у столиці. З числа курсантів-житомирян троє є сиротами, а 16 виховувалися у неповних сім'ях. Базову середню освіту отримали 105 чоловік, восьмеро першокурсників мають середньо-спеціальну, а 11 – середньо-технічну освіту. Майже кожен третій першокурсник щойно зняв лицейський однострій, а 14 курсантам не довелося разом із іншими складати Військову присягу, адже вони – вчорашні солдати.

26 серпня в урочистій обстановці на стройовому плаці Житомирського військового інституту імені С.П.Корольова Національного авіаційного університету курсантам першого курсу було вручено зброю, а наступного дня, в День авіації, 110 із них урочисто присягнули на вірність українському народу.

Олексій Тригуб.
м. Житомир.
Фото автора.

ДИТЯЧІ ДОЛІ

Заклик першого дзвоника

Не могли не прийти першого вересня. Адже цей день особливий – це завжди свято знань і науки. Найбільш хвилюючим воно є для тих, хто вперше сідає за шкільну парту. В таку відповідальну мить дітям, особливо тим, які позбавлені уваги власних батьків, неодмінно потрібна підтримка. Саме таку підтримку вони знайшли у військових та працівників ВМКЦ ЦР. Колектив лікувального закладу став одним цілим із котюжанцями.

На вихованців навчального закладу, як і завжди, очікувало багато сюрпризів. Окрім різноманітних іграшок, солодощів, одягу, гості цього разу привезли дітям великий телевізор.

Першого вересня представники Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону відвідали Котюжанську загальноосвітню спеціальну школу-інтернат, що на Вінниччині. Вже протягом семи років військові медики Центрального регіону піклуються долею дітей з особливими потребами віком від 6 до 16 років, намагаючись відвідувати їх якнайчастіше.

Першокласникам, а їх п'ятеро, подарували шкільні сумки із різноманітними канцелярськими товарами.

Виступаючи на урочистій лінійці, заступник начальника Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону з виховної роботи підполковник Олег Гончарук наголосив, що Перше вересня – особливе свято! Завжди яскраве, насичене позитивними емо-

відгукується на заклик першого дзвоника! У цей день від всієї душі хочеться побажати успіхів у навчальному процесі, щоб навчальний рік приносив тільки приємні враження!

ціями та хвилюючою атмосферою. Кожне людське серце, хвилюючись,

Першокласникам Олег Вікторович побажав, аби всі вони прагнули добре вчитися, адже від цього залежить те, як складеться їх життя у майбутньому, якою професією оволодіють.

Згодом заступник директора з навчальної та виховної роботи школи-інтернату Світлана Каплюк провела екскурсію по території закладу, побутовим та навчальним приміщенням. Військовим медикам діти розповіли, як вони провели літні канікули. І, звичайно, продемонстрували дорогим гостям свої артистичні здібності, заспівавши гарних українських пісень.

Руслан Лінник.
Фото автора.

Початок у №№ 27-31.

В целом объем работ оказался значительным. Кроме того, бригада показала себя настолько универсальной, что выполняла не только производственные задания по ремонту вертолетов, но и оказала техническую помощь в условиях эксплуатации организаций. Ежемесячно заказчику сдавали по 2 отремонтированных вертолета Ми-8Т, облет которых проводил экипаж Конотопского АРЗ. На египетских партнеров работа украинских специалистов произвела самое благоприятное впечатление.

В конце 2006 года в Египет для составления договора по ремонту очередной партии вертолетов ВВС АРЕ прибыла делегация АВИАКОНА во главе с директором предприятия А.Н. Ениним. Несколько дней напряженной подготовки должны были завершиться подписанием контракта. Ничего не предвещало неожиданностей. От египтян, ремонт первой партии вертолетов для которых уже подходил к завершению, слышны были только положительные отзывы. Да и само их предложение продолжить сотрудничество лишней раз свидетельствовало в пользу специалистов из Конотопа.

Очередной тур переговоров начался со скандала. Один из членов египетской делегации заявил, что авиаремонтникам из Конотопа нельзя доверять так безоговорочно, потому что в их работе есть существенные недостатки. Члены украинской делегации опешили. После стольких благодарностей – и такое заявление! Это была полная неожиданность. Хотелось услышать не только слова, но и аргументы. Представитель египетской стороны продолжал. Оказывается, под одним из только что отремонтированных Ми-8Т, которые стоят тут же, на аэродроме, растеклась огромнейшая лужа масла. А ведь вертолет уже подготовлен к передаче ВВС Египта. Случись такое в полете, катастрофы не миновать.

Было от чего растеряться представителям АВИАКОНА. Столько похвальных слов, и вдруг... К тому же разговор начался не в самый приятный момент. Руководителя делегации директора Конотопского авиаремонтного завода А.Н. Енина срочно вызвали в столицу Египта, и в тот день участия в переговорах он не принимал. Его заменял В.П. Михайленко, который два с половиной года назад начинал выполнение египетского контракта и с тех пор возглавлял ремонтную бригаду АВИАКОНА в этой стране. Для него это был серьезный вызов. И потому с ответом Владимир Павлович не замедлил. Несмотря на то, что одет был не в рабочий “комбез”, а в белый парадный костюм, он тут же предложил всем участникам переговоров проследовать на аэродром и обследовать “потекший” вертолет.

Спустя несколько минут Ми-8Т был раскопирован. Взору украинских и египетских “переговорщиков” предстали “внутренности подкапотного пространства” вертолета – двигатели и редуктор, оплетенные трубками масло- и топливными проводами. Из дырочки в одном из шлангов системы питания двигателя маслом аккуратной струйкой вытекали остатки того самого масла, которое блестящей лужей разлилось под фюзеляжем вертолета. По всему было видно: дырочка сама не появилась. Она была проколота тонким шилом.

“Тот вызов в Каир, – говорит директор Конотопского АРЗ Алексей Енин, – спас репутацию нашего завода. Если бы я оставался на переговорах, скорее всего, взял бы перерыв, и со своими специалистами выяснял бы, как такое могло случиться. Конечно, через некоторое время мы знали бы причину, по которой вытекало масло. Но это было бы позже. А Владимир Павлович был на все сто уверен в том, что его подчиненные все сделали правильно, и потому сразу повел всех к вертолету. И в этом он оказался прав”.

Расследование проводили представители египетских спецслужб, его результаты так и не были доведены до авиаремонтников, но через несколько дней контракт был подписан. Не лучшее ли это доказательство того, что египтяне не потеряли доверия к специалистам АВИАКОНА.

В январе 2007 года уже новая бригада представителей Конотопского авиаремонтного завода убыла на выполнение контракта по ремонту очередной партии вертолетов Ми-8МТ, Ми-8МТВ-1, Ми-17 ВВС АРЕ. 16 апреля того же года прибыла основная группа специалистов из Конотопа. Этот контракт был выполнен 30 января 2011 года.

За этот период бригадой специалистов АВИАКОНА совместно с местным персоналом предприятия в условиях HFDI – Хелванских мастерских ВВС АРЕ – было отремонтировано и передано заказчику 35 вертолетов Ми-8 различных модификаций. Качество всех выполненных работ и уровень организации технического центра HFDI по ремонту планеров вертолетов типа Ми-8/17 полностью соответствует авиационным стандартам. Специалисты ГП “АВИАКОН” при поддержке местного персонала в отрыве от предприятия выполняли значительный объем производственной программы, решая комплекс вопросов от организации приемки вертолетов, агрегатов, производственного процесса ремонта до ведения гарантийно-рекламационной работы. В процессе совместной работы в Хелванских мастерских ВВС АРЕ были заложены основы корпоративной культуры современного

авиапредприятия, создан единый коллектив авиационных специалистов. Представители АВИАКОНА в достаточно короткий срок сумели создать реально работающий Сервисный центр с собственной авиационной идеологией, который в состоянии поддерживать в постоянной эксплуатационной готовности значительное количество вертолетной техники это позволило АРЕ расширить парк вертолетов и приобрести у Казанского вертолетного завода более 70-ти Ми-17.

АЗИЯ. ШРИ-ЛАНКА.

Не менее важным для АВИАКОНА был контракт со Шри-Ланкой, который продолжался не один год, но начинался в середине 90-х.

Шри-Ланка (в переводе с санскрита – “Благословенная земля”), до 1972 известная как Цейлон, официальное название Демократическая Социалистическая Республика Шри-Ланка (Шри-ланка Праджа-тантрика Самаджива Джанараджая) – государство в Южной Азии, на одноименном острове у юго-восточного побережья Индостана.

Официальная столица – Шри-Джаяварденепура-Котте (местопребывание парламента и верховного суда). Фактическая столица – крупнейший город в стране Коломбо (местопребывание правительства, резиденция президента).

Остров Шри-Ланка расположен в Южной Азии, немного восточнее южной оконечности Индостана и омывается водами Индийского океана и Бенгальского залива. Отделен от полуострова Индостан Манарским проливом.

Сингалы составляют около 75 %, тамилы – около 18 % населения, главным образом в северных и восточных районах. Проживают также ланкийские мавры (ларакалла – потомки арабов) – около 7 %, бюргеры (потомки от смешанных

Уверенной

браков с европейцами) – около 0,3 %, ведды (потомки древнейшего населения острова) – около 1 тыс. чел.

Около 70 % населения (в основном, сингалы) исповедуют буддизм, 15 % – индуизм (тамилы), 8 % – христианство, 7 % – ислам (ланкийские мавры).

В 1948 страна получила независимость под названием Цейлон, оставаясь доминионом Великобритании. В 1972 страна была переименована в Шри-Ланку и перестала быть доминионом, оставшись членом Содружества наций.

После получения независимости от Великобритании в 1948 году в политической жизни Шри-Ланки доминировали этнические сингалы. В то же время происходила дискриминация тамильского меньшинства. Рост напряженности между двумя этническими группами привел в 1977 году к кровопролитным беспорядкам. С 1976 года существовала группировка “Тигры освобождения Тамил Илама” (ТОТИ), выступавшая за создание независимого тамильского государства.

Сожжение библиотеки в Джафне и погромы при прямом участии сингалов-полицейских вызвали глубокое возмущение среди тамилы.

В июле 1983 года боевики ТОТИ атаковали правительственный патруль в городе Джафна, что вызвало ответную реакцию сингалов, которые организовали тамильские погромы. С этого момента на острове началась гражданская война.

Выделяются следующие этапы войны:

Чёрный июль
Первая Иламская война (1983–1987): ранний этап боевых действий.

Индийская интервенция (1987–1990): вмешательство в конфликт Индии. На остров прибыли индийские войска, которые должны были выполнять миротворческие функции, однако вскоре оказались втянуты в боевые действия против ТОТИ. Понеся потери и не добившись мира на острове, индийский контингент покинул Шри-Ланку.

Вторая Иламская война (1990–1994): возобновление гражданской войны. Этот этап

характеризуется всплеском террористических акций, проводимых ТОТИ, и серий убийств высокопоставленных правительственных чиновников, в том числе президента страны Ранасингхе Премадасы.

Третья Иламская война (1995–2002): после короткого перемирия война продолжается. Правительственные войска проводят широкомасштабные военные операции, достигая лишь частичного успеха.

Перемирие (2002–2006). В начале 2002 года при посредничестве Норвегии (специального представителя Эрика Солхейма) заключено перемирие между враждующими сторонами. Велись переговоры об урегулировании конфликта.

Четвёртая Иламская война (2006–2009). В апреле 2006 года после организованных ТОТИ террористических акций боевые действия возобновились.

18 мая 2009 года 50-тысячная группировка правительственных войск Шри-Ланки закончила последнюю операцию в гражданской войне. На севере страны, на полуострове Джафна, после взятия Муллаиттиву были окружены и ликвидированы основные силы тамильских сепаратистов.

В конце 1996 года Украина поставила в эту страну 4 вертолета Ми-24, из них 3 – Ми-24В и один Ми-24П. (Очевидно, это был один из первых вертолетов модификации П, поставленные после развала СССР за рубежом. В конце существования СССР модификация П поставлялась за рубеж только в ННА ГДР. Этот вертолет был сбит в марте 1997 года, выполняя полет в паре ведомым во время возвращения на базу из района боевых действий. По условиям поставки перед отправкой вертолеты были отремонтированы на Конотопском АРЗ “АВИАКОН”, на летно-испытательной станции завода прошли обучение экипажи. Также, на заводе был подготовлен инженерно-технический персонал.

О качестве подготовки летчиков намного позже отозвался один из руководителей ВВС Шри-Ланки во время празднования 60-летия этого вида ВС, куда в качестве почетных гос-

Снимок сделан в жилой зоне возле авиабазы Минерия. 27 апреля 1997 года

ПОСТУПЬЮ

тей были приглашены руководители Конотопского АРЗ. В частной беседе с директором АВИАКОНА А.Н. Ениным он отметил: “вы учили нас так, что уже не нужна была никакая подготовка к особенностям ведения боевых действий. Для качественной подготовки наших летчиков вы даже договорились с местными властями об отключении электричества на несколько десятков километров вокруг аэродрома. Ни один фонарик не горел не то, что на заводе, – во всем городе. Это – как полет в джунглях. Ваши опытные пилоты учили наших летчиков ориентироваться и пилотировать вертолет в таких условиях, находить свое место в пространстве. Только в момент посадки часть полосы освещалась прожектором вертолета. Это очень помогло нашим летчикам прочувствовать себя как бы во время боевых действий, когда опасность может таиться повсюду, и подготовиться к ночным полетам в джунглях родного острова. Этого мы, шри-ланкийцы, не забудем никогда”. Он даже и предположить не мог, что отключение электроснабжения в те годы – это явление обыденной жизни украинцев. Но тот факт, что из четырех подготовленных в Украине пилотов Ми-24 первого набора погиб только один, да и то по собственной халатности, в то время, как из четырех летчиков, которые прошли подготовку в Ростове, – три, говорит о многом.

Важно для АВИАКОНА было и то, что условиями контракта было предусмотрено гарантийное обслуживание вертолетов на протяжении 4 лет представителями предприятия непосредственно на территории заказчика, в Шри-Ланке. За время, прошедшее после провозглашения независимости Украины, это был один из первых контрактов такого типа для завода. Да и Украина, как государство, не имела еще никакой репутации на рынке вооружений. Имидж надежного партнера в поставках и обслуживании военной техники и вооружения нашему государству еще предстояло создать.

Так как в это время в Шри-Ланке шли ожесточенные бои между правительственными войсками и повстанцами, предполагалось, что и для капитального ремонта, и для ремонта в случае получения повреждений Ми-24 будут отправлены в Украину. Ну и, кроме того, не исключены были дальнейшие закупки боевых вертолетов в Украине. Но этого могло и не быть. Выездными бригадами АВИАКОНА предстояло заработать хорошую репутацию и для предприятия, и для государства.

В составе первой выездной бригады в Шри-Ланку вылетели опытные специалисты самых разных направлений, которые вместе могли профинансировать и отремонтировать большинство неисправностей вертолета. Это были специалисты по ремонту вертолета и двигателя Петр Николаевич Кондратенко и Виктор Федорович Черевко, специалисты по авиационному оборудова-

нию Павел Васильевич Луценко и Виктор Николаевич Лыбань, специалист по вооружению и радиооборудованию Николай Ильич Горелов и специалист по обслуживанию вертолета Виктор Иванович Зажирило.

Вспоминают П.В. Луценко и В.И. Зажирило

Зажирило Виктор Иванович, после окончания военного училища, с 1976 по 1982 годы проходил службу на Байконуре техником вертолетов Ми-8Т, Ми-8МТ. Потом – начальник группы, начальник производства 608 ПАРМ (г. Ташкент). С 1987 по 1991 год – начальник ПАРМ сначала в городе Мэри, потом – в Чирчике. Незадолго до перевода в город Щучин (Белоруссия) на должность командира ОБАТО в 1991 году командовал таким же батальоном в Чирчике. В 1992 году назначен на должность командира ОБАТО в г. Бердянск. На заводе – с 1994 года. Заместитель начальника Летной испытательной станции по ИАС, начальник отдела материально-технического обеспечения.

Луценко Павел Васильевич пришел на завод в 1974 году. Первые 16 лет работал электромонтажником по ремонту ЛА. Стал специалистом 6 разряда. Был бригадиром бригады по ремонту вертолетов Ми-6ВКП и их модификаций, Ми-24, мастером электроцеха, старшим мастером по освоению вертолета Ми-26. С 1991 года – начальник отдела труда и заработной платы.

“В Коломбо, столицу Шри-Ланки, мы прибыли 27 октября 1996 года на самолете Ан-124 “Руслан”, в котором в полуразобранном виде находились поставленные с Украины по контракту вертолеты Ми-24. Предстояло в течение четырех дней собрать их и облетать.

Пара вертолетов Ми-24В из состава Воздушных сил Шри-Ланки во время выполнения боевого вылета. 1997 год.

Вместе с нами в Коломбо для облета вертолетов прилетел экипаж в составе летчика-испытателя Валентина Анатольевича Симончука, оператора Виктора Ивановича Круглика и бортехника Олега Владимировича Дергита.

На третий день пребывания в Коломбо к нам обратились представители Министерства обороны Шри-Ланки с просьбой срочно ввести в строй Ми-24В бортовой номер 611 ВВС страны с заменой двигателя и устранением полученных боевых повреждений. Мы даже не думали, что так быстро столкнемся с не предусмотренными в контракте “нюансами жизни вдали от Родины”. Ланкийцы уже к тому времени оценили силу и мощь милевской машины. Этот боевой вертолет был крайне необходим для ведения боевых действий с повстанцами. К нашей помощи они обратились по большой нужде. В составе ВВС страны в то время было 8 Ми-24, но из них 4 – “украинские”, только что выгруженные из чрева “Руслана” и еще не боеспособные. К тому же не мог подняться в небо еще один вертолет из-за боевых повреждений. При всем обилии военной техники на острове милевские машины были для вооруженных сил страны относительно новинкой. В небе острова летали различные типы вертолетов фирмы Белл. Россияне поставили свои 4 Ми-24В в конце 1994 – начале 1995 года. Летчики и особенно техники местных ВВС опыта работы с ними не имели.

По нашему контракту мы не обязаны были выполнять эти работы. Но... Посовещались, и группа из четырех украинских специалистов во главе с Виктором Ивановичем уехала работать с ланкийским вертолетом. Быстро поменяли двигатель, устранили боевые повреждения, и на следующий день вертолет поднялся в небо. Ланкийцы это оценили.

Еще через несколько дней заводские летчики облетали Ми-24, прибывшие из Украины, вертолеты передали представителям ВВС Шри-Ланки, и улетели домой. А мы с вертолетами убыли к своему месту постоянной дислокации – аэродром Минерия в окрестностях города Хундарагуда. Началась наша 11-месячная командировка.

Для проживания нас определили в “румы” – комнаты на

три человека, – что-то среднее между гостиницей, общежитием и казармой для офицерского состава. Место нашего пребывания – аэродром, вся территория которого огорожена колючей проволокой. За нее нам выходить не рекомендовалось.

Следует отметить, что к тому времени на острове уже больше двенадцати лет шла война, которую правительство вело с повстанцами из организации “Тигры освобождения Тамил Илама”. В 1996 году армия тамиллов контролировала значительную часть территории страны на севере острова. До этого в разные периоды войны под контролем ТОТИ находилась едва ли не большая часть острова. Армия тамиллов была хорошо вооружена. У них имелись танки, артиллерия, средства ПВО.

Незадолго до нашего прибытия начался третий этап войны с тамилами. Правительственные войска ставили перед собой цель победить тамиллов и захватить их столицу – самый северный на острове город Джафну. Если смотреть на карту, то видно, что с севера на юг остров пересекает дорога. Вокруг нее-то и велись боевые действия. Правительственные войска продвигались по этой дороге, выставляли свои укрепленные блокпосты, а потом от них продвигались на запад и восток по джунглям в сторону побережья. Сначала километров на десять, потом дальше и дальше. Но сплошной линии фронта не существовало. Это была партизанская война, а потому повстанцы могли появиться везде. Во время нашего пребывания в нескольких десятках километров от аэродрома, на уже “защищенной территории” ночью повстанцы вырезали целую деревню. Погибли около 450 жителей, в том числе дети, старики.

К выполнению своей работы по контракту мы приступили на следующий день после прибытия на аэродром. В наши обязанности входил осмотр вертолета после прибытия с боевого задания или учебно-тренировочного полета и устранение неисправностей, которые возникли в полете по вине ремонтного предприятия. Но уже с самого начала пребывания в далекой стране мы поняли, что этим наша работа не ограничится. Приходи-

лось очень часто устранять и боевые повреждения. Также мы начали учить местных специалистов азам обслуживания и ремонта вертолета. То, что преподавали им россияне, это был мизер.

В первые дни на одном аэродроме с нами жила группа гарантийного обслуживания из России. В отличие от нас, они старались выполнять свои обязанности только в пределах контракта. Не выдавать, так сказать, секретов производства. Видимо, за нами внимательно следила не одна пара глаз. Через некоторое время, не больше нескольких недель, Шри-Ланкийское МО приняло решение, что группа МВЗ им. М.Л. Миля выполнила свои обязательства, контракт с российскими специалистами был расторгнут, и они убыли на родину. А мы остались. На нас возложили также обслуживание и тех вертолетов, которые прибыли из России.

Наша ежедневная работа начиналась с предполетного осмотра. Мы готовили вертолет к полету, ждали, когда же он вернется, выполняли послеполетный осмотр. Если планировались ночные полеты, мы оставались возле вертолетов до поздней ночи. Естественно, за него отвечали техники-ланкийцы, но мы их учили, куда нужно смотреть, что проверять, что делать в случае выявления неполадок. Также каждый день приходилось устранять боевые повреждения. Следует отметить, что остров Шри-Ланка расположен в зоне тропиков. А это постоянная повышенная влажность и высокая температура. Все узлы и агрегаты вертолета подвержены коррозии. Особенно во время сезона дождей страдала радиоаппаратура. Требовалось регулярно ее проверять и перепроверять.

Ланкийские техники постоянно находились возле нас. Ведь одно дело учиться по конспекту или прослушать короткий курс лекций по обслуживанию вертолета, и совсем другое – каждый день руку об руку работать с опытными специалистами, какими были мы. А мы ничего не скрывали. Рассказывали и показывали все, как делали сами.

**Продолжение следует.
Виктор Гедз.
“Крила України”.**

Две войны Ивана Кожедуба

Окончание. Начало в №№ 27-33.

Сразу же после окончания весеннего наступления корейско-китайских войск войсками ООН проводилась крупная воздушная операция "Удушье", направленная на разрушение коммуникаций корейско-китайских войск.

В операции были задействованы все боеспособные самолеты: от поршневых бомбардировщиков В-26 и В-29 до реактивных истребителей F-80 и F-84. К операции также привлекалась авиация ВМС и корпуса морской пехоты США, ВМС Великобритании, ВВС Австралии и Южной Африки.

МиГи, по-прежнему базировавшиеся за рекой Ялуцзян, а поэтому не имевшие возможности летать вглубь территории Северной Кореи, как могли отражали налеты авиации сил ООН, используя теперь для наведения на групповые цели наземные радиолокаторы.

Воздушная операция против линий снабжения не дала позитивных результатов, бомбардировки практически не отразились на снабжении фронта и переброске войсковых подразделений. В ответ на бомбовые удары авиации ООН значительно усилилась ПВО крупных городов и портов КНДР, что привело к росту потерь авиации ООН. У северокорейцев возросло количество истребителей МиГ-15.

Международное признание законности ведения боевых действий американских войск в Корее – под флагом ООН, с одной стороны, и незаконность ведения боевых действий китайских и советских добровольцев в Корее – с другой, имело существенное влияние на ведение боевых действий как на земле, так и в воздухе. Все это позволяло американцам открыто использовать в этой войне свои сухопутные, морские и воздушные силы. В свою очередь, боевые действия китайских и советских добровольцев, особенно в воздухе, были покрыты туманом секретности и покровом неизвестности. Это давало американцам свободу выбора боевых действий на земле, на воде и в воздухе, а также позволяло им навязывать свои правила ведения войны.

В Советском Союзе о вооруженной войне в Корее "широкая общественность" не знала почти ничего. Люди и не догадывались о том, что в Корее выполнялся приказ, воевали и погибли советские летчики-добровольцы вплоть до начала девяностых годов XX столетия...

Советский Союз никогда не признавал факта отправки своих войск в Корею. В целях маскировки советские пилоты получили китайские псевдонимы. Боевые машины МиГ-15 имели знаки различия КНДР – красная звезда в красном круге. Летчики летали без документов, а все радиопереговоры предписывалось вести только на китайском языке. Всему личному составу советских авиачастей полагалось носить китайскую форму...

324-я авиадивизия И.Н. Кожедуба вела интенсивные боевые действия, личный состав набирался боевого опыта. В воздушных боях появилась уверенность, летчики в боях уже не рассыпались, и прибывших в апреле месяце 1951 года молодых пилотов первого пополнения вводили в бой фактически без какой-либо особой подготовки.

Иван Никитович требовал, чтобы молодые вводили в бой по одному, два человека в каждой эскадрилье, под присмотром опытных ведущих. Через месяц все молодые пилоты летали на боевое задание наравне со всеми летчиками дивизии...

В конце лета 1951 года в дивизию на пополнение прибыла вторая группа летчиков. Они готовились также к боевым действиям в эскадрильях, и через 15 – 20 дней прибывшие на пополнение летчики принимали активное участие в воздушных боях с "Сейбрами", вначале – в составе своих эскадрилий, а затем и в воздушных боях составом полка. И не просто в воздушных боях, а в групповых воздушных боях за господство в воздухе на самолетах МиГ-15 против американских F-86 "Сейбр".

Наши пилоты в корейском небе добровольно принимали активное участие в воздушных боях как советские патриоты. Но зачастую вместо заслуженных почестей и наград летчики Корейской войны оставались забытыми и неизвестными героями, о ратных делах и подвигах которых знают только родные и близкие.

Хотя Москва и скрывала факт советского военного присутствия на Корейском полуострове, в СССР об этом с течением времени узнали многие. Когда заходит речь о советском участии в той войне, как правило, вспоминают о летчиках. А ведь наряду с авиационными в район боевых действий были отправлены и четыре зенитно-артиллерийские

дивизии ПВО СССР. Их силами было сбито 153 самолета противника. И если в авиаполках противоборство с американскими истребителями и бомбардировщиками вступали исключительно офицеры, то у зенитчиков ситуация была иной: большую часть артиллерийских дивизионов составляли солдаты и сержанты срочной службы.

Подлинно боевой командир дивизии

В целях конспирации накануне командировки Кожедуба "переименовали" в "Крылова". По личному указанию И. Сталина Крылову-Кожедубу было категорически запрещено подниматься в воздух, тем более принимать участие в воздушных боях. Это было абсолютно правильным решением. Вполне вероятно, что на советского прославленного аса устроили бы настоящую охоту.

По свидетельству командира 196-го иап, Героя Советского Союза Пепеляева: "Иван Никитович был очень добрым, внимательным человеком. Души не чаял в летчиках "своего" 176-го гв. иап, в котором воевал с июля 1944 года до конца войны. Естественно мы, летчики, братского по дивизии полка, немного ревновали Кожедуба к соседям. В жизни мне довелось услышать разные оценки Кожедуба как авиационного командира. Но какие бы аргументы не приводили в свою пользу критики этого выдающегося воздушного бойца, видного офицера, генерала, а в конце жизни и маршала авиации, надо помнить, что и в новых для него условиях, в боях с иным соперником, с применением реактивной техники он, один из редких в первые послевоенные годы подлинно боевых командиров дивизий, привел ее к победе, сделал результативнейшей истребительной дивизией советских ВВС во всей послевоенной истории".

Иван Никитович с рассвета и до наступления темноты находился на командном пункте авиадивизии, отлучаясь в полки и эскадрильи только в периоды затишья боевых действий.

Его спокойный низкий голос с КП дивизии при выполнении боевых вылетов придавал летчикам, находящимся в воздухе, уверенность при ведении воздушных боев с противником. Часто во время групповых воздушных боев с КП был слышен его уверенный подбадривающий голос: "Бей...! Атакуй! Елки-палки... Это им... не с корейцами воевать...!" и т.п.

Если на КП Кожедуб отсутствовал, сразу чувствовалось, что управление боевой работой становилось вялым, нерешительным, что отражалось и на настроении летчиков, и на результатах боевых действий групп. Авторитет И.Н. Кожедуба, аса войны, среди летчиков дивизии был исключително высок, непререкаем и положительно влиял как на психологическую атмосферу, так и на результаты боевой работы. Летчики всегда с большим интересом и вниманием встречались и беседовали с Иваном Никитовичем как на аэродроме, так и в гарнизоне. В этих встречах и беседах каждый обогащал свой опыт и приобретал нужные знания. Летчики интересовались приемами воздушных боев на Ла-5 и Ла-7, поведением противника в бою. Иван Никитович подробно расспрашивал и уточнял свое понимание боя на "МиГах", в особенности на больших высотах...

Сбивал ли американцев в небе Кореи Крылов-Кожедуб достоверно неизвестно до сих пор. По свидетельствам однополчан Ивана Никитовича, прославленный ас доба-

вил-таки несколько "Сейбров" к своим официальным победам. Однако документального подтверждения этих данных нет. Но в 1991 году китайские летчики-ветераны Корейской войны, приехавшие в Москву на встречу со своими российскими коллегами, рассказали сыну Кожедуба – Никите Ивановичу о том, что его отец в небе Кореи одержал 17 побед и еще...

... В одном из ночных боев над Кореей Иван Кожедуб был сбит. Пришлось катапультироваться из горящего МиГа. Он приземлился на нейтральной полосе. Южнокорейцы попытались захватить летчика, но в завязавшемся бою были остановлены китайскими добровольцами.

В небе Кореи дивизия под командованием Кожедуба одержала 215 побед, в том числе были сбиты 12 (по другим источникам – 20) четырехмоторных бомбардировщиков В-29, потеряв своих 23 (по другим данным – 52) самолета и 10 летчиков. По другим источникам, всего советские летчики в Корее уничтожили в общей сложности 1106 американских штурмовиков и бомбардировщиков, из которых 264 самолета сбили пилоты из дивизии Ивана Кожедуба (некоторые источники называют другую цифру – 239).

Летчики 324-й иад (196-й иап и 176-й гв.иап) Кожедуба непосредственно в боевых действиях участвовали ровно 10 месяцев: с 1 апреля 1951 года по 1 февраля 1952 года. Ни одно другое соединение столько времени в боях не было. Некоторые летчики дивизии совершили по 160 – 180 боевых вылетов, провели по 40 – 50 воздушных боев.

В 1952 году 324-я иад была передана в систему ПВО страны и переведена под Калугу. Иван Никитович взялся за новое для себя мирное дело, обустройство личного состава дивизии. Были получены и смонтированы 150 домиков для жилья, оборудован военный городок. Неустроенным оставался быт самого командира, ставшего летом 1953 года генерал-майором. Его семья с малолетними сыном и дочерью ютились во времянке на аэродроме...

Через год Кожедуба направили на учебу в Военную академию Генштаба, после окончания которой в 1956 году его назначили первым заместителем начальника Управления боевой подготовки ВВС страны. С мая 1958 по 1964 год он был первым заместителем командующего ВВС Ленинградского, а затем, в 1964 – 1971 годах, – первым заместителем командующего ВВС Московского военного округа.

До 1970 года Иван Никитович регулярно летал на истребителях, освоил десятки типов самолетов и вертолетов. Последние полеты совершал на МиГ-23. В 1971 году служил в Центральном аппарате ВВС, с 1978 года – в группе генеральных инспекторов Министерства обороны СССР.

В 1974 году Кожедубу было присвоено звание генерал-полковника авиации. Безупречный воздушный боец, самый результативный летчик Второй мировой войны, офицер, беззаветно преданный своему делу, Кожедуб не обладал "вельможными" качествами, не умел и не считал нужным льстить, интриговать, лелеять нужные связи, замечать смешную, а порой и злобную ревность к своей славе.

В 1985 году Кожедубу было присвоено звание маршала авиации. Все это время Иван Никитович вел огромную общественную работу. Депутат Верховного Совета СССР, председатель или президент десятков различных обществ, комитетов и федераций. В жизни он был прост и честен как с первыми лицами государства, так и с простыми гражданами огромной державы, искавшими порой у него защиты своих прав.

Он провел сотни встреч, совершил бесчисленное количество поездок по стране и зарубежным государствам, тысячи выступлений, интервью... Автор книг "Служу Родине" (М.; Л.; 1949), "Праздник Победы" (М., 1963), "Верность Отчизне" (М., 1969), "Рассказы летчика-истребителя" (М., 1975).

Иван Никитович Кожедуб – Почетный гражданин таких городов, как Чугуев, Бельцы, Калуга, Кулянск, Сумы. Его имя носит Харьковский университет Воздушных Сил Украины. Бронзовый бюст Кожедуба установлен на его родине в селе Ображеевка и в городе Киеве в Парке Славы Вечного Огня. Его самолет Ла-7 (борт № 27) экспонируется в музее ВВС в Монино (Россия).

Награжден двумя орденами Ленина, 7-ю орденами Красного Знамени, орденами Александра Невского, Отечественной войны 1-й степени, 2-мя орденами Красной Звезды, орденом "За службу Родине в ВС СССР" 3-й степени, медалями СССР, 6-ю иностранными орденами, иностранными медалями.

Последние годы жизни Иван Никитович тяжело болел. Он умер 8 августа 1991 года от сердечного приступа, не дожив двух недель до развала великого государства, частью славы которого был он сам.

Игорь Чичкань.
Людмила Кошелева.

Материал к печати подготовил
Владимир Алексеев.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

5-11 вересня

5 вересня 1929 р. народився військовий льотчик, льотчик-космонавт, двічі Герой Радянського Союзу, почесний член Міжнародної академії астронавтики А.Г.Ніколаєв.

5 вересня 1931 р. у Запоріжжі у складі 18-ї авіабригади Українського воєнного округу сформовані авіаційні майстерні (зараз – Конотопський авіа-ремонтний завод "Авіакон", директор Єнін Олексій Миколайович).

5 вересня 1936 р. здійснив перший політ літак К-13 конструкції К.О.Калініна з АМ-34Ф.

5 вересня 1952 р. народився військовий льотчик, заступник начальника з БП ВПС ЗС України (1997-2002) В.О.Алексєєв.

5 вересня 1966 р. народився начальник служби радіоелектронної боротьби ВО(Б)ЗВ штабу Командування Повітряних Сил Збройних Сил України підполковник О.А. Гуменний.

6 вересня 1949 р. на винищувачі МіГ-17 вперше досягнуто швидкості звуку (M=1,03 на висоті 8400 м) у польоті зі зниженням, І.Т.Івашченко.

6 вересня 2005 р. згідно із розпорядженням КМ України до сфери управління НКАУ передано комплекси 1056-го і 808-го окремих радіотехнічних вузлів попередження про ракетний напад з метою створення на їх базі Західного (м. Мукачеве) і Південного (м. Севастополь) центрів радіотехнічного спостереження.

7 вересня 1933 р. народився начальник ЛВС ДКБ О.К.Антонова (1982-1987) І.Д.Бабенко.

7 вересня 1947 р. здійснив перший політ навчально-тренувальний літак Як-18, випущений Харківським авіазаводом.

7 вересня 1954 р. народився льотчик-випробувач АНТК ім. О.К.Антонова О.В.Ткаченко.

7 вересня 1955 р. здійснив перший політ літак С-1 – прототип Су-7, О.Г.Кочетков.

7 вересня 1959 р. здійснив перший політ літак "105А" – прототип серійного бомбардувальника Ту-22, екіпаж Ю.Т.Алашеева.

8 вересня 1914 р. П.М.Нестеров у повітряному бою вперше в світі таранним ударом свого "Морана" збив літак супротивника "Альбатрос". Обидва пілоти загинули (26 серпня за ст.ст.).

8 вересня 1922 р. народилася військова льотчиця, Герой Радянського Союзу Н.Ф.Меклін (Кравцова).

8 вересня 1969р. – на озброєння Військ ППО прийнято систему С-200В "Вега" з ракетами В-860В (В-860ПВ), "виріб 5В21В".

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

5-11 вересня

8 вересня 2006 р. в пам'ять про політ екіпажу В.П.Чкалова 1936 року здійснено наддальній безпосадковий переліт на Су-30 А.М.Квочура і С.В.Коростієва за маршрутом Жуковський – о. Чкалова – Жуковський, 12417 км за 13 год із 5 дозаправленнями в польоті від Іл-78.

9 вересня 1850 р. народився конструктор літальних апаратів С.С.Неждановський.

9 вересня 1913 р. П.М.Нестеров на літаку "Ньюпор-IV" перший у світі здійснив "мертву петлю".

9 вересня 1920 р. створено Київський державний авіаційний завод "Авіант".

9 вересня 1946 р. народився голова правління корпорації "Укрінмаш" В.С.Дудко.

9 вересня 1956 р. народився військовий льотчик, льотчик-космонавт, Герой Радянського Союзу О.П.Арцебарський.

9 вересня 1964 р. здійснив перший політ дослідний екземпляр перехоплювача Е-155П (в серії – МіГ-25П), П.М.Остапенко.

9 вересня 1992 р. Україна стала 172 країною – членом Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).

9 вересня 1992 р. створено Науково-дослідний і виробничий центр аерокосмічної інформації "Природа" (ДНВЦ "Природа").

10 вересня 1926 р. народився парашутист-випробувач, який здійснив 36 повітряних катапультувань, В.І.Головін.

10 вересня 1939 р. – на озброєння частин ВНОС прийнята апаратура виявлення літаків "Ревень" (РУС-1).

10 вересня 1951 р. народився заступник ГК ВППО ЗС України з тилу (2001-2004) А.В.Луценко.

10 вересня 1986 р. здійснив перший політ багатфункціональний винищувач Су-30, Г.Буланов, М.Іванов.

10 вересня 1999 р. вперше в історії ВПС ЗС України ланка з 5 літаків МіГ-29 здійснила посадку і зліт із ділянки автомобільного шляху. Першим це зробив Командувач ВПС України генерал-полковник В.І.Стрельников.

11 вересня 1900 р. народився авіакоструктор, двічі Герой Соціалістичної Праці С.О.Лавочкин.

11 вересня 1935 р. народився військовий льотчик, льотчик-космонавт, Герой Радянського Союзу Г.С.Титов.

11 вересня 2000 р. створено Центр медичного забезпечення льотного складу і космонавтів (м. Харків, ХІЛ).

11 вересня 2001 р. в США здійснено терористичні акти з використанням пасажирських літаків.

11 вересня 2001 р. встановлено 124 світових рекорди на літаку Ан-225 "Мрія", екіпаж О.В.Галуненка.

Звітяги українських козаків

Хотинська війна 1621 року. Причини та наслідки

Продовження. Початок в №34.

Досконало володіючи мистецтвом наступу, козаки уміли також добре оборонятися від переважаючих сил ворога в укріпленому таборі з возів. Французький інженер Боплан, який служив в Україні у польській армії у 20 – 30 рр. XVII ст. і протягом багатьох років спостерігав життя козаків, характеризує їх, писав, що вони дотепні, розумні, вимогливі, щедрі, не жадні до багатства і надзвичайно цінять свою свободу. Боплан відзначав, що 100 козаків з успіхом витримували бій проти 1000 татар під прикриттям зв'язаних возів, поставлених в кілька рядів, і викопаних між ними шанців (окопів). Козаки відзначалися великою майстерністю у будівництві таборів.

Козацтво відзначалося суворою дисципліною. Під час походів влада старшого була необмеженою. Найтяжчим злочином вважалась зрада Батьківщини. Зрадників чекала жорстока кара. Літературний образ старого козака Тараса Бульби, створений М.В. Гоголем, глибоко правдиво відображає відданість козацтва своїй Батьківщині і його безмежну ненависть до її ворогів, особливо до зрадників.

В другому десятиріччі XVII ст. гетьманом українського козацтва став Петро Конашевич-Сагайдачний. Він був відцем з дрібної шляхти (з Галичини), дістав хорошу освіту. Серед козаків Сагайдачний був відомий як людина хоробра, з великим військовим хистом. Гетьман постійно проводив реорганізацію війська, очищував його від т.зв. "захожих елементів". Саме Сагайдачний подбав про те, щоб кожен козак мав рушницю і коня. Він підтримував у козацьких полках сувору дисципліну – порушників карав "на горло". Внаслідок реформи Сагайдачного значно зменшилася кількість людей, які звали себе козаками. Ядром його війська були реєстрові полки: дисципліновані, вимуштрувані, вони задавали тон усьому війську і утримували його на високому рівні організації і боєздатності.

Під проводом П. Сагайдачного козаки здійснили ряд успішних походів на татарські і турецькі міста-фортеці, які були одночасно і головними невірницькими ринками. Також він організував морські походи у межі Кримського ханства і Османської імперії, зокрема на Очаків, Перекоп і Кафу.

Так, в 1614 р. близько 2 тис. козаків на сорока човнах-байдарках переплили Чорне море, захопили м. Сіноп, знищили його гарнізон і спалили флот. В 1615 р. козаки ходили в похід на Константинополь, спалили гавані Мізевні і Архіоки. Турецький флот почав переслідувати козаків, але був розбитий ними і знищений.

В 1616 р. козаки під проводом Сагайдачного напали з моря на головний невірницький ринок у Криму – м. Кафу, взяли штурмом фортецю, знищили там турецький гарнізон в 14 тис. чоловік, спалили флот і визволили багато полонених, які мучились в турецькій неволі. Борючись проти татар і ту-

рків, запорозьке козацтво в той же час все більше посилювало свій вплив на внутрішнє політичне життя України.

Близько 1615 р. в Києві було організоване братство, яке об'єднало міщан, православне духовенство і частину української шляхти. В члени Київського братерства вписався "з усім військом козацьким" і гетьман Петро

ва і православної церкви. Але становище змінило війна з Туреччиною, яка невдало почалася для Польщі в 1620 р. Турецька армія захопила Хотин.

Султан Осман II (Сулейман Другий) на чолі майже чверть мільйонної турецько-татарської армії стояв на Дністрі, нахваляючись перетворити Польщу на турецьку про-

гійному питанні), вирішують взяти участь у боротьбі проти турків.

Гетьман Сагайдачний зустрівся з королем Владиславом у Львові й пообіцяв надати військову допомогу польському війську з умовою, що польський уряд визнає владу козацького гетьмана над усією Україною й скасує розпорядження, яким обмежували козаків, та відмовиться підтримувати того старшого над реєстровими козаками (тобто наставленого урядом), чия влада він визнає досі законною. Королевич зазначив на це, що виконання вимог залежить лише від ухвали сейму. Польський сейм спішно збільшив чисельність реєстрових козаків до 20 тис. Широким козацьким заходом з участю православного духовенства, що засідала 15 – 17 червня 1621 року в урочищі Суха Діброва, на Черкащині, ухвалила підтримати польське військо у боротьбі проти спільного ворога – турків і прийняла рішення про негайний виступ козацтва на боротьбу з турецькими завойовниками.

Козаки, що мали 40 тис. рушниць і шабель, просувався під керівництвом гетьмана Я. Неродича (Бородавки), ведучи жорстокі бої з татарським військом, яке очолював хан Дженібек-Герей, і загонами турецької армії. 31 серпня 1621 року козацьке військо з'єдналося від Хотином з польським військом Яна Ходкевича.

1 вересня 1621 року турки розпочали штурм ще не укріплені козацьких позицій, але успіху не мали. Впродовж наступних днів турецький султан кидав свої кращі сили, зокрема особисту гвардію – яничар, на бойові порядки запорозців, невпинно вела вогонь турецька артилерія.

Кульмінація битви досягла 4 вересня 1621 року. Цього дня султан Осман II провів три масові штурмові атаки польсько-козацького табору, у яких взяли участь близько 100 тис. турецьких воєнків. Перед собою вони гнали верблюдів, мулів, корів. Та козаки не злякалися, вийшовши з укріплень, вони сильними криками налякали тварин, і ті повернули назад. Змішавшись з турецьким військом, тварини порушили його бойові порядки, зчинилася паніка, турки почали тікати. Турецька сторона втратила багато людей і зброї.

Відтак, козаки, підтримані поляками, перейшли в наступ. Вони вибили турків з їхніх позицій і зайняли турецький табір, однак закріпитися там не змогли, оскільки Я.Ходкевич не наважився кинути у наступ усе військо. Разом з поляками запорозці мужньо відбивали ворожі напади, робили вдалі вилазки, нічні рейди.

У той час на Чорному морі активно діяв запорозький флот. 6 вересня стало відомо, що великий загін козаків потопив 20 турецьких суден з гарматами і напав на Царгород (Константинополь).

Продовження в наступному номері.

Ігор Чичкань.
Людмила Кошелева.
Матеріал до друку підготував
Володимир Алексєєв.

АВИАКАТАСТРОФА

В Литве военный самолет столкнулся с истребителем НАТО

Литовский учебно-боевой самолет L-39 "Альбатрос" столкнулся с французским истребителем Mirage, входящим в состав миссии НАТО в Прибалтике. Об этом сообщает Associated Press со ссылкой на заявление министерства обороны Литвы.

Авария произошла неподалеку от авиабазы Зокняй на севере Литвы, где базируется часть контингента НАТО. Французский истребитель выполнял плановое патрулирование воздушного пространства Прибалтики.

В результате столкновения Mirage получил повреждения, но пилот сумел посадить истребитель на землю. Экипажу литовского самолета пришлось катапультироваться, а их машина разбилась недалеко от базы, в лесном массиве у озера Рекивы. Оперативный дежурный авиабазы, капитан Ромас Ряутас сообщил, что оба пилота най-

дены, уточняет Delfi.

По данным Flightglobal MiliCAS на 2010 год, в составе ВВС Литвы было два самолета L-39 "Альбатрос".

Воздушное пространство Литвы, а также Латвии и Эстонии охраняется их союзниками по НАТО с 2004 года. Прибалтийские страны пока не располагают достаточным количеством военной техники для решения такого рода задач. В декабре 2010 года в одной из утечек WikiLeaks был опубликован секретный план НАТО по защите прибалтийских стран от агрессии со стороны России.

РОЗРОБКИ

Министерство обороны Бразилии приняло решение о создании новой ракетной системы Astros 2020, на программу разработки и производства которой планируется потратить 1,54 миллиарда реалов (964,3 миллиона долларов). Новая система будет представлять собой пусковую установку, оснащенную крылатыми ракетами AV-TM с дальностью до 300 километров.

Бразилия создаст новую ракетную систему

Astros 2020 будет разработана на базе уже существующей системы Astros II, оснащенной баллистическими ракетами. В новой системе будет использоваться полностью цифровая система управления, которая позволит не только наводить ракеты, но и изменять их траекторию полета. Другие подробности проекта, как, например, количество ракет в пусковой установке, пока не известны. Система Astros II может комплектоваться установками на четыре, 16 или 32 ракеты. Как ожидается, программа разработки будет завершена в 2016 году.

Бразильское военное ведомство намерено приобрести 49 машин, входящих в новую систему. Речь идет о 18 пусковых установках,

18 перезаряжающих машинах, трех пунктах управления огнем, трех метеорологических станциях, трех ремонтно-эвакуационных машинах и трех бронированных командирских машинах. Кроме того, будет приобретена и одна машина связи, которая объединит остальные 48 в единую сеть. Все перечисленное оборудование будет разделено на три батареи, которые поступят на вооружение сухопутных войск Бразилии.

Будет ли новая система поставляться на экспорт, пока не известно. В настоящее время ее предшественница – Astros II – помимо сухопутных войск Бразилии стоит на вооружении еще шести стран, включая Анголу, Ирак, Катар и Саудовскую Аравию.

ВТРАТИ

ВВС Индии подсчитали небоевые потери самолетов

ВВС Индии за прошедшие шесть лет потеряли 46 истребителей. Об этом заявил министр обороны Индии Аракапарамбил Куриан Энтони. По его словам, наибольшие потери пришлось на 2009 год, когда ВВС Индии лишились десяти самолетов. Чаще всего ВВС теряли истребители МиГ-21. Кроме того, в указанный период ВВС потеряли истребители Serpent Jaguar и Су-30МКИ.

Для снижения количества потерь боевых самолетов, ВВС Индии в настоящее время реализуют несколько программ повышения безопасности полетов. В частности, речь идет о разгоне птиц над аэродромами, а также более тщательной подготовке пилотов на авиатренажерах. В ноябре 2010 года ВВС Индии объявили, что в 45 процентов случаев падения самолетов причиной катастро-

фы является ошибка пилота. В 42 процентов случаев катастрофы происходят из-за технических неполадок, а остальные 13 процентов приходится на прогнозируемые происшествия, включая столкновение с птицами.

Для ВВС Индии характерен высокий уровень аварийности. В частности, с 1970-го по 2000 год страна ежегодно теряла в среднем 22-23 самолета и верто-

лета, а начиная с 2000 года – по 10-15 летательных аппаратов в год. В настоящее время в ВВС Индии проходит масштабная модернизация авиапарка. На эти цели в ближайшие 12 лет планируется потратить около ста миллиардов долларов. В указанную сумму входит покупка учебных самолетов, истребителей, военнотранспортных самолетов, зенитных ракетных комплексов и бомбардировщиков.

ВИПРОБУВАННЯ

"Булаву" испытают залповым пуском

Очередной, 17-й по счету, запуск межконтинентальной баллистической ракеты морского базирования Р-30 "Булава" намечен на вторую половину октября 2011 года, сообщает Главный штаб ВМФ России. Как ожидается, пуск будет залповым – с небольшим интервалом атомная подводная лодка "Юрий Долгорукий" проекта 955 "Борей" запустит одну за другой две ракеты. В случае, если залповый пуск "Булавы" окажется успешным, будет рассмотрен вопрос о принятии ракеты на вооружение.

НОВІ СИСТЕМИ

Boeing объединит беспилотники в "стаи"

Американский авиастроительный концерн Boeing провел испытания новой системы, которая позволяет осуществлять одновременное управление несколькими типами беспилотных летательных аппаратов, сообщает Popular Science. Испытания системы проводились в Орегоне, где специалисты Boeing осуществляли управление тремя беспилотниками: два ScanEagle и один Procerus Unicorn, созданный Лабораторией прикладной физики Университета Хопкинса.

ют системы, позволяющие одновременно управлять несколькими беспилотниками, однако система Boeing призвана объединить в "стаю" различные аппараты с разными стандартами связи.

Система, разрабатываемая Boeing, может заинтересовать армию США, которая в марте приступила к испытаниям прототипов системы FUSE. Она позволит объединять информационную выдачу с нескольких беспилотных

летательных аппаратов на одном экране наземного пункта управления. Следует отметить, что FUSE способна объединять информационную выдачу беспилотников, использующих разные стандарты трансляции сигналов.

FUSE представляет собой набор различных программных решений, одним из которых является программное обеспечение Google Earth. Благодаря новой системе, опера-

тор, например, сможет получать видеoinформацию с беспилотников RQ-7 Shadow, а также данные радиолокации с MQ-1C Gray Eagle. Все данные будут отображаться в виде меток и зон покрытия на единой карте местности в Google Earth. По данным Армии США, FUSE позволит операторам беспилотников быстрее обрабатывать информацию и осуществлять выбор целей.

Лаборатория прикладной физики также принимала участие в разработке технологии параллельного управления и контроля за беспилотниками, реализованной в наземном мобильном пункте управле-

ния. В рамках испытания три беспилотных аппарата должны были картографировать заданный участок местности, генерировать карту полета и отправлять информацию на пульт. Сегодня уже существу-

ТЕНІС

Протистояння з великого тенісу

Протягом чотирьох днів, з 1 по 4 вересня, на kortах Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону, проходить перший Міжнародний турнір з великого тенісу на Кубок командувача Повітряних Сил Збройних Сил України. Захід присвячено 20-річчю Незалежності України. Інформаційну підтримку здійснює Друкований орган Міністерства оборони України "Крила України".

Участь у змаганнях бере понад 50 учасників, кожен з яких налаштований на серйозну боротьбу. В ході запеклих протистоянь, пронизаних емоціями, кипучими пристрастями, триває боротьба між військовослужбовцями та працівниками Міністерства оборони України, Генерального штабу, Повітряних Сил та Сухопутних військ, спортсменами тенісних клубів Вінниччини. Своєю майстерною грою, іскрометною реакцією, молодечим запалом радують вболівальників представники Генерального Консульства Республіки Польща у м. Вінниця.

Очки нараховуються в загальну суму команди у всіх вікових групах. За кожну перемогу учасникам нараховується два очки. Особиста та командна першість визначається за набраною найбільшою сумою очок.

– Враховуючи те, що це перший наш турнір, – розповідає головний координатор

змагань полковник запасу Петро Майданюк, – я вважаю, що він проходить досить вдало. Цей вид спорту лише розвивається в Збройних Силах, та кількість його прихильників невпинно зростає з кожним днем. Бажаючи брати участь в турнірі було досить багато, але на жаль, прийняти усіх ми не змогли. Організуючи турнір, ми ставили собі за мету популяризувати та далі розвивати великий теніс серед військовослужбовців та працівників Повітряних Сил Збройних Сил України, підвищувати їх майстерність у грі з колегами, цивільними спортсменами.

Більш докладну інформацію про перебіг першого міжнародного турніру з великого тенісу та про переможців читайте в наступному номері нашої газети.

Руслан Лінник.
"Крила України".
Фото автора.

Змагання проводяться між учасниками турніру в одиночному та парному розрядах, а також в особистій та командній першостях.

ФУТБОЛ

На шляху до Єврокубкових фіналів

Груповий етап ЛЧ

Десять переможців стикового раунду – по п'ять команд, які пройшли Шлях чемпіонів і Шлях

призерів – приєднуються на основному етапі до 22 клубів, що потрапили туди напряму. Надалі 32 учасники діляться на вісім квартетів, де з вересня по грудень в рамках групових турнірів грають один з одним по два матчі – вдома та на виїзді. По два найсильніших представники кожного з квартетів потрапляють до 1/8 фіналу. Окрім того, володарі третіх місць у групах Ліги чемпіонів переходять до Ліги Європи УЄФА, долучаючись до учасників 1/16 фіналу.

"А" Баварія (Німеччина), Віл'ярреал (Іспанія), Манчестер Сіті (Англія), Наполі (Італія).

"В" Інтер (Італія), ЦСКА (Росія), Ліль (Франція), Трабзонспор (Туреччина).

"С" Манчестер Юнайтед (Англія), Бенфіка (Португалія), Базель (Швейцарія), Оцеул (Румунія).

"D" Реал Мадрид (Іспанія), Ліон (Франція), Аякс (Голландія), Динамо Загреб (Хорватія).

"Е" Челсі (Англія), Валенсія (Іспанія), Байер (Німеччина), Генк (Бельгія).

"F" Арсенал (Англія), Марсель (Франція), Олімпіакос (Греція), Борусія Дортмунд (Німеччина).

"G" Порту (Португалія), Шахтар (Україна), Зеніт (Росія), АПОЕЛ (Кіпр).

"H" Барселона (Іспанія), Мілан (Італія), БАТЕ (Білорусь), Вікторія Пльзень (Чехія).

Груповий етап ЛЕ

На цій стадії до тридцяти воєнськими переможців стикового раунду приєднуються десять невдах того ж раунду Ліги чемпіонів УЄФА. Далі команди ді-

ляться на 12 квартетів. Із вересня по грудень кожен учасник групового етапу проводить із суперниками по квартету матчі вдома й на виїзді. По два найкращі клуби з кожної групи разом із командами, що посіли третє місце на груповому етапі Ліги чемпіонів, виходять в 1/16 фіналу Ліги Європи.

"А" Тотенхем (Англія), Рубін (Росія), ПАОК (Греція), Шамрок Роверс (Ірландія).

"В" ФК Копенгаген (Данія), Стандард (Бельгія), Гановер (Німеччина), Ворскла (Україна).

"С" ПСВ (Голландія), Апоель (Тель-Авів, Ізраїль), Рапід (Румунія), Легія (Варшава, Польща).

"D" Спортинг (Ліссабон, Португалія), Лаціо (Італія), Цюрих (Швейцарія), Васлуй (Румунія).

"Е" Динамо (Київ, Україна), Бешікташ (Туреччина), Сток Сіті (Англія), Маккабі (Тель-Авів, Ізраїль).

"F" ПСЖ (Франція), Атлетік (Іспанія), Зальцбург (Австрія), Слован (Словакія).

"G" АЗ (Голландія), Металіст (Україна), Аустрія (Відень, Австрія), Мальме (Швеція).

"H" Брага (Португалія), Брюгге (Бельгія), Бірмінгем (Англія), Марібор (Словенія).

"I" Атлетіко (Іспанія), Удінезе (Італія), Ренн (Франція), Сьйон (Швейцарія).

"J" Шальке (Німеччина), Стяуа (Румунія), Маккабі (Хайфа, Ізраїль), АЕК (Ларнака, Кіпр).

"K" Твенте (Голландія), Фулхем (Англія), Оденсе (Данія), Вісла (Краків, Польща).

"L" Адерлехт (Бельгія), АЕК (Афіни, Греція), Локомотив (Москва, Росія), Штурм (Австрія).

Підготував Андрій Агєєв.

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД В № 34

Ю	В	І	О	К	А	Ш	Т	А	Н	К	А
Т	Ж	Л	О	Б	Р	А	У	Т	І	А	
А	Л	Б	А	Н	Т	У				Н	
А	Г	Н	Ю	О	Р					І	
В	І	Р	Ш	Н	М					А	
І	И			І	О					Р	
А	В	Е	Н	Р	А	В	Е	Л	І	Н	К
В					Ч	И	В	Е	Р	О	Б
О	Б	І	С	В	А	К	М	А	Г		
Є	Р	У	С	А	Л	И	М	К	Т	У	Л
Н	І	К	А	Н	Я	А	Ф	Р	Т	Е	
Р				И	Н	О	Е	Н	А	У	Л
Е				Щ	Р	Н	Я			У	
М				У	Н	І	Я	О		К	
О				В	А	Р	А	К		Р	
Н	І	Е	А	Р	І	Д	Н	І		Е	
Т	А	М	А	Г	О	Ч	І			М	

АВІАМОДЕЛЬНИЙ СПОРТ

"Золото" у армійців

У м. Жовк-ва на Львівщині завершилися змагання з авіамоделного спорту на Кубок України.

У змаганнях взяли участь 25 екіпажів з 25 команд з Жовкві, Києва та Київської області, Макіївки та Мукачеве. Золоту медаль Кубка України у класі f2i (повітряний бій) здобув представник команди майстрів з неолімпійських видів спорту Центрального спортивного клубу Збройних Сил України, чемпіон світу і Європи з авіамоделного спорту старший прапорщик Станіслав Чорний.

www.mil.gov.ua

СТРІТБОЛ

Закарпатські спортсмени відзначили День незалежності

У Мукачеві закінчився відкритий турнір зі стрітболу. Ініціаторами цього змагання були ветерани мукачівської чоловічої баскетбольної команди "Карпатські ведмеді" міського баскетбольного клубу ветеранів "Імпульс". Цього року турнір приурочено 20-річчю Незалежності України та 65-річчю закарпатського баскетболу.

У турнірі взяли участь 25 чоловічих та 4 жіночих команди з Ужгорода, Чопа, Хуста, Сваляви, Берегова, Рокошина, Мукачева, Самбора та Івано-Франківська. Протягом восьми годин на баскетбольному майданчику Мукачівського ліцею учасники турніру, розділені на 6 груп у трьох вікових категоріях, вели цікаву та напружену боротьбу за вихід до фіналу.

Організатори турніру нагородили команди, які посіли 1-3 місця кубками, медалями, грамотами, а кращі гравці отримали подарунки від Закарпатського відділення НОК України. Керівництво Мукачівського ліцею одержало від ветеранів МБКВ "Імпульс" за допомогу у проведенні святкового спортивного заходу баскетбольні м'ячі.

Олексій Тригуб.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів. Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на "Крила України" обов'язкове. Інформаційна підтримка: "Військо України", "Авиация и время".

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
0432-59-62-26,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Дизайн та верстка:
С. Клименко, Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Черговий по номеру: Р.Лінник.
Перший редактор
Сергій Свенцицький.
Наклад – 1050 прим. Зам. № 112232
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
М. ПОПЛАВСЬКИЙ

